

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ "Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ" • ΤΕΥΧΟΣ 45 ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Με το βλέμμα ψηλά Καλό Φθινόπωρο

Φωτο: Γ. Λαγανάς

Το Λύκειο Καστορείου κινδυνεύει

Σελ. 3

Καλοκαιρινές εκδηλώσεις

Σελ. 4-5

Τον μοναχό τον τρώει ο Λύκος

Σελ. 16-17

Μετά από ένα καλοκαίρι που είχαμε τη χαρά να συναντήσουμε πολλούς από τους πατριώτες μας που ήρθαν από το εξωτερικό, το Φθινόπωρο βρίσκεται και επισήμως εδώ. Και μετά τη ραστώνη, τις γιορτές και τα πανηγύρια, όπου προσπαθήσαμε να αφήσουμε λίγο τις έγνοιες, ήρθε η ώρα να ενεργοποιηθούμε ξανά, να αναλύσουμε, να προγραμματίσουμε, να δράσουμε τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Στα κοινά, έχουμε νέα διοίκηση στον Δήμο και νέο Τοπικό Συμβούλιο, με νέο Πρόεδρο τον Βασίλη Λαγανά και ακόμη τέσσερις συμβούλους, τη δική μας Ελένη Βλαχογιάννη, τον Νίκο Πάντο, τον Θεόκλητο Ρουμेलιώτη

και τον Θανάση Φασουλόπουλο. Τα προβλήματα τους περιμέναν στην πόρτα και δεν υπάρχει χρόνος για καθυστερήσεις. Ήδη από το καλοκαίρι το πρόβλημα της ύδρευσης με τις διακοπές του νερού βασάνισε το Καστόρι.

Τώρα, προβλήματα προέκυψαν με την κατάργηση μιας κατεύθυνσης της Τρίτης τάξης στο Λύκειο Καστορείου, που αναγκάζει τα παιδιά να πηγαίνουν στη Σπάρτη, με ότι συνεπάγεται αυτό στην ψυχολογία τους, το χρόνο τους και το κόστος στους γονείς. Τελευταία στιγμή ήρθαν τα πάνω κάτω και ειδικά την κρίσιμη χρονιά που τα παιδιά ετοιμάζονται για το μέλλον τους. Ο Πρόεδρος και το Τοπικό Συμβούλιο κινήθηκαν

ταχύτατα, χωρίς τύχη για την Τρίτη Λυκείου. Ευχόμαστε να έχουν κουράγιο, δύναμη και ορθή κρίση προς το συμφέρον όλου του χωριού.

Ετοιμαζόμαστε για τη νέα ελαιολογική περίοδο, τα δέντρα είναι γεμάτα, και ελπίζουμε να μην πάθουμε το χουνέρι της περσινής χρονιάς με την καταστροφή του καρπού της ελιάς από μύκητες, με καταστροφική επίπτωση στην παραγωγή και στην ποιότητα του ελάχιστου ελαιόλαδου που παράχθηκε. Όμως είναι πραγματικά το μέλλον της καλλιέργειας της ελιάς ευεπίφορο; Σας καλούμε να διαβάσετε το σχετικό άρθρο. Τροφή για σκέψη ειδικά για τους νέους παραγωγούς.

Όπως πάντα το τεύχος του Σεπτεμβρίου έχει ύλη από τις εκδηλώσεις που έγιναν το καλοκαίρι. Εκτός από τις δραστηριότητες στο Καστόρι, του Χρόνου τα Γυρίσματα, River Party, εκδήλωση του Φιλόπρωχου και Αλώνισμα, αξίζει να εστιάσουμε σε ένα σημαντικό γεγονός, που είναι ο διαγωνισμός για το νέο αρχαιολογικό μουσείο της Σπάρτης, που θα γίνει στην περιοχή του παλιού εργοστασίου του Φιξ εντάσσοντας και αυτό το διατηρητέο κτίριο, κομμάτι της νεότερης ιστορίας της περιοχής μας. Είθε να το δούμε και υλοποιημένο.

Σας ευχόμαστε καλή νέα εργασιακή περίοδο με υγεία και δημιουργικότητα.

Έντυπη Εφημερίδα «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ιδιοκτήτης: Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου
«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ταχυδρομική Διεύθυνση:

Καστόρειο Λακωνίας, τ.κ. 23059
τηλ.: 6973208890, 6944377514
<http://kastori.gr>, <http://polydefkis.gr>
e-mail: info@polydefkis.gr

Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευγενία Λαμπή

Συντακτική Επιτροπή

Βαρβάρα Κεμερίδου, Γιάννης Αρφάνης, Ελένη Βλαχογιάννη,
Θεοδώρα Δαρειώτη-Πελεκάνου, Ευγενία Λαμπή,
Δημήτριος Πελεκάνος, Καίτη Σμυρνιού,
Αγγελική Βαριαδάκη-Παρασκευοπούλου, Γιώργος Σκαφιδάς,
Γαρυφαλιά Ρουμελιώτη..

Αγροτικά, Αθλητικά: Γιώργος Σκαφιδάς

Επιστημονικά: Ευγενία Λαμπή,

Κοινωνικά: Ελένη Βλαχογιάννη, Καίτη Σμυρνιού

Περιβαλλοντικά: Γιάννης Αρφάνης

Πολιτιστικά - Λαογραφικά: Βαρβάρα Κεμερίδου,
Θεοδώρα Δαρειώτη-Πελεκάνου

Φωτογραφικό υλικό: Βασίλης Λαγανάς, Κω/νος Χ. Λαγανάς
Γιάννης Αρφάνης, Γιώργος Λαγανάς, Θ. Ανδριανός
Π. Γεώργαρης, Καίτη Σμυρνιού, Ηλίας Γρηγοράκης

Χορηγίες: Καίτη Σμυρνιού

Καστανιώτικα: Γιώργος Λαγανάς

Ανταποκριτές

Καστόρι - Βόρειοι Δήμοι: Θεόδωρος Αλαφόγιαννης,
Παναγιώτης Λαμπράκης, Θανάσης Δημητρακόπουλος,
Νίκος Λαγανάς

ΗΠΑ, Βοστώνη: Eugenia Markos,

Νέα Υόρκη: Panagiotis Pantazis, Αλάσκα: Maria Bascous

Αυστραλία: Angela Vasilas, M. Gylopidis

Παραγωγή - Εκτύπωση: Stilvopress, 25ης Μαρτίου 124,
Περιστερί, τηλ.: 210 57 81 638, e-mail: stilvopress@gmail.com

Καστανιώτικα

Το είδαμε και δεν το πιστεύαμε. Φέτος το καλοκαίρι, το καμαράκι στο "Ηρώων" να είναι χωρίς νερό. Όμως το πρόβλημα της έλλειψης νερού ήταν έντονο μερικές ημέρες στο χωριό, οι βρύσες στα σπίτια είχαν στερέψει. Το πρόβλημα είναι μεγάλο και θέλει σωστούς χειρισμούς, χωρίς κραυγές. Δυστυχώς δικαιώνονται όλοι εκείνοι που είχαν αντιδράσει στα μακρινά εκείνα χρόνια του τέλους της δεκαετίας του '70 που φώναζαν πως δεν πρέπει να δώσουμε το νερό της «Αλετρείκης δέσπης» γιατί θα το χρειαστεί το χωριό και επαληθεύτηκαν.

Πιστεύω ότι το νέο κοινοτικό συμβούλιο με επικεφαλής τον Β. Λαγανά θα βρει την καλύτερη λύση για το χωριό. Γιατί Καστανιά χωρίς νερά δεν νοείται.

Αξιωθήκαμε και φέτος να ανέβουμε στις 29 Αυγούστου στον Άγιο Γιάννη στην Ξεροβούνα.

Εκεί μαζί με 125 πατριώτες ψάλαμε το «πλούσιοι επώχευσαν» και δώσαμε ραντεβού για του χρόνου.

Φέτος οι άρτοι έφθασαν τους εννέα και μας έκανε εντύπωση που είχαν ανεβεί και πολλά παιδιά. Και του χρόνου!

Μπορεί το χωριό μας να μην έχει στείλει στη Βουλή κάποιον πατριώτη μας, όμως όλως τυχαίως έχουν στην Βουλή μπει δυο βουλευτές που οι πεθερές τους ήταν Καστανιώτισσες.

Το πιο ωραίο όμως είναι πως και

οι δυο βουλευτές με πεθερές Καστανιώτισσες, έχουν εκλεγεί και οι δύο στην Αιτωλοακαρνανία.

Ο ένας ήταν στην δεκαετία του '80 ο Αθανάσιος Δημητρακόπουλος, γαμπρός της Τασίας Ξυδιά που είχε εκλεγεί με το ΠΑΣΟΚ και είχε χρηματίσει και υπουργός.

Στην παρούσα βουλή έχει εκλεγεί ο γαμπρός της Γιαννούλας Κραμποβίτη Νικόλαος Παπαναστάσης με το ΚΚΕ στην Αιτωλοακαρνανία.

Τέλη Αυγούστου είχα τη χαρά να βρεθώ με τον Γιάννη Ρεξίνη, παλιό γείτονα από το Καμάρι για να μιλήσουμε για την ιστορία του χωριού. Εντυπωσιάστηκα με τη γνώση του πάνω στην ιστορία του χωριού, αλλά και στα προβλήματα του σήμερα για την περιοχή. Μπορεί να έχει περάσει τα ενενήντα αλλά η διαύγεια πνεύματος και η συγκρότηση της σκέψης του με εξέπληξε θετικά. Σε επόμενο τεύχος θα δημοσιεύσουμε τη συνέντευξή του όπως και του Παναγιώτη Ξυδιά.

Από αυτήν τη στήλη κάνω έκκληση όποιος Καστανιώτης ξέρει και θέλει να μας πει για την ιστορία αυτού του τόπου, να μην διστάσει να επικοινωνήσει μαζί μου για να καταγράψουμε ό,τι ενδιαφέρον έχει να μας πει.

Γεια σας πατριώτες

Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

ΚΙΝ. ΤΗΛ 6944329799

Το Λύκειο Καστορείου κινδυνεύει

Μεγάλη δοκιμασία για τους μαθητές της Γ' Λυκείου Καστορείου και τους γονείς τους με το νόμο, που προβλέπει τον απαραίτητο αριθμό των οκτώ μαθητών για τις ορεινές περιοχές, που ανήκει και το χωριό μας, προκειμένου να λειτουργήσει μια

των οικονομικών σπουδών. Κατά παρέκκλιση του νόμου εγκρίθηκε ο ένας μόνο προσανατολισμός, που σημαίνει ότι τα άλλα τρία παιδιά αναγκάζονται να εγγραφούν σε Λύκειο της Σπάρτης με τα όποια προβλήματα οικονομικά, οικογενειακά και ψυχολογικά στα

ενώ ο δίδυμος αδελφός της ακολουθεί των ανθρωπιστικών σπουδών και παραμένει στο Καστόρειο. Αρχές Σεπτεμβρίου, που έγινε γνωστό το θέμα, ο γονέας κ. Θανάσης Φασουλόπουλος έστειλε αίτημα στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης Λακωνίας και της

σπουδών για τους τρεις μαθητές. Θόρυβος προκλήθηκε και με την Β' Λυκείου ως προς την ηλεκτρονική εγγραφή των μαθητών, που τακτοποιήθηκε όμως με το άνοιγμα των σχολείων. Θέμα προσανατολισμών στη Β Λυκείου, αφού πληροί τον αριθμό των 8 μαθητών και όλοι δήλωσαν τον ίδιο προσανατολισμό, δεν υπάρχει και αν δεν αλλάξει κάτι δεν θα υπάρχει πρόβλημα στη Γ Λυκείου το επόμενο έτος. Οι υποδομές του Γυμνασίου -Λυκείου του Καστορείου είναι άριστες και ο Δήμος Σπάρτης μαζί με την Διεύθυνση Εκπαίδευσης Λακωνίας θα πρέπει να μην τις αφήσουν σταδιακά να απενεργοποιηθούν. Θα πρέπει να εξετασθεί ώστε να προταθεί το Γυμνάσιο - Λύκειο -Καστορείου να λειτουργήσει ως πρότυπο ή πειραματικό με την προσέλκυση μαθητών από τα όμορα χωριά και τη Σπάρτη. Μια τέτοια ενέργεια και το άριστο Σχολικό συγκρότημα Καστορείου θα αξιοποιήσει ωφελιμότερα και ανάγκες εκπαιδευτικής στέγης της Σπάρτης θα καλύψει.

E. B.

Φώτο: Β. Λαγανάς

τάξη με τον απαραίτητο προσανατολισμό σπουδών. Στο Λύκειο Καστορείου γράφτηκαν στην Γ τάξη 6 μαθητές εκ των οποίων οι τρεις δήλωσαν τον προσανατολισμό των ανθρωπιστικών σπουδών, δύο των σπουδών υγείας και μια μαθήτρια εκείνο

παιδιά και τις οικογένειές τους. Ενδεικτικά αναφέρουμε την οικογένεια Φασουλόπουλου, που η κόρη τους Γεωργία, άριστη μαθήτρια, ακολουθεί τον προσανατολισμό των οικονομικών σπουδών και υποχρεώνεται να φοιτήσει σε Λύκειο της Σπάρτης,

Περιφέρειας να λειτουργήσουν και φέτος, όπως και το έτος 2018 κατά παρέκκλιση του νόμου οι δύο προσανατολισμοί και να μην υποχρεωθούν τα τρία παιδιά να φοιτήσουν στη Σπάρτη. Το ίδιο αίτημα με ομόφωνη απόφαση υπέβαλε αρμοδίως και το Τ. Σ. Καστορείου αναφέροντας την ταλαιπωρία των μαθητών λόγω της μεγάλης απόστασης, την ανησυχία και οικονομική αφαιμάξη των γονέων και την αποδυνάμωση ενός ιστορικού και υποδειγματικού σχολείου με άριστα αποτελέσματα. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης απάντησε αρνητικά ως προς το αίτημα της λειτουργίας του δεύτερου προσανατολισμού και η Γ' Λυκείου θα λειτουργήσει φέτος με τον ένα προσανατολισμό

Στις 11 Σεπτεμβρίου 2019, πρώτη ημέρα του σχολικού έτους, οι πόρτες των Σχολείων άνοιξαν και οι καθηγητές υποδέχτηκαν τους μαθητές. Στο Καστόρειο, ενώπιον των μαθητών και παρουσία των εκπαιδευτικών και αρκετών γονέων και συμπολιτών μας, τελέσθηκε ο καθιερωμένος αγιασμός από τον ιερέα μας πατέρα Νεκτάριο. Στους μαθητές μίλησαν με παραινετικό λόγο και ευχήθηκαν μια καλή και γόνιμη χρονιά ο Πρόεδρος του Τ.Σ. Καστορείου κ. Βασίλης Λαγανάς, ο Διευθυντής Λυκείου κ. Μιχάλης Καλομοίρης, ο Δι-

ευθυντής του Γυμνασίου και Δημοτικός Σύμβουλος κ. Αναστάσιος Παπαναστασίου και ο Διευθυντής του Δημοτικού Σχολείου κ. Αλέξης Πάντος. Καλή Σχολική Χρονιά σε μαθητές και εκπαιδευτικούς.

E.B.

«Στου Χρόνου τα Γυρίσματα» και αυτό το Καλοκαίρι

Για 17η χρονιά πραγματοποιήθηκε στο Καστόρειο η θεσμοθετημένη καλοκαιρινή πολιτιστική τριήμερη εκδήλωση «Στου Χρόνου τα Γυρίσματα»

κείου με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του Λυκείου Καστορείου. Η παράδοση δεμένη με δράσεις από τη σύγχρονη ζωή χρωμάτισε και αυτό

Παιδείας με θέμα « Παιδί και γονείς, Τι μπορούμε να κάνουμε ώστε να είμαστε πιο αποτελεσματικοί γονείς για να γίνουν τα παιδιά το καλύτερο που μπορούν». Την ομιλία ακολούθησε τουρνουά παιδαγωγικών παιχνιδιών ατομικά και σε ομάδες ανά ηλικιακή κατηγορία και επιτραπέζια παιχνίδια στρατηγικής, ταχύτητας και αντιληπτικότητας. Η δραστηριότητα αυτή των παιδιών συνεχίστηκε και το Σάββατο το απόγευμα. Η συμμε-

Στη συνέχεια του προγράμματος της Παρασκευής τα παιδιά απόλαυσαν παράσταση Καραγκόζη στην πλατεία του χωριού. Το διαδραστικό παιχνίδι ακολούθησε η πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία του Διαιτολόγου- Διατροφολόγου κ. Παναγιώτη Μπασουράκου με θέμα «Επιδημιολογική Μελέτη για τη Διατροφή των Λακώνων και την επίπτωση στην υγεία τους δίνοντας ειδική έμφαση στην εκπαίδευση νηπίων και μαθητών δημοτικού πάνω στην υγιεινή διατροφή. Και τις δύο εμπεριστατωμένες ομιλίες ακολούθησαν ερωτήσεις-απαντήσεις από τους παρευρισκομένους που έδειξαν ιδι-

στις 26, 27 και 28 Ιουλίου 2019. Συνδιοργανωτές των εκδηλώσεων υπήρξαν το Νομικό Πρόσωπο Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης, η Τοπική Κοινότητα Καστορείου, η Αθλητική Ένωση Καστορείου-Πελλάνας, ο Σύλλογος Φίλων του Βουνού «ΛΟΥΣΙΝΑ», ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ», ο Κυνηγετικός Σύλλογος Καστορείου-Β. Λακεδαιμόνος και οι μαθητές της Β΄ και Γ΄ Λυ-

το τριήμερο προσφέροντας χαρά σε μικρούς και μεγάλους. Το πρόγραμμα άνοιξε ενωρίς το απόγευμα της Παρασκευής με ομιλία από την κ. Νατάσα Μπελίτσου ειδική παιδαγωγό και συγγραφέα μαθηματικών βιβλίων του Υπουργείου

τοχή των παιδιών ήταν πολύ μεγάλη και οι πρώτοι νικητές της κάθε ομάδας διαγωνίσθηκαν και κέρδισαν ένα επιτραπέζιο παιχνίδι δωρεά της κ. Μπελίτσου. Τα επιτραπέζια παιχνίδια με τα οποία έπαιξαν τα παιδιά χορήγησε το ιδιωτικό εκπαιδευτήριο «Ευρωπαϊκό Πρώτυπο».

αίτερο ενδιαφέρον. Στη συνέχεια στον προαύλιο χώρο του Γυμνασίου τα παιδιά της Β΄ και Γ΄ Λυκείου με τη βοήθεια των γονιών τους διοργάνωσαν με μεγάλη επιτυχία μουσικοχορευτική βραδιά στην οποία παραβρέθηκε πολύς κόσμος. Την Κυριακή τελευταία ημέρα των εκδηλώσεων είχε προγραμματισθεί περίπατος και πεζοπορία για όσους το επιθυμούσαν από τον Σύλλογο «Λουσίνα» και το απόγευμα οι καθιερωμένες αθλοπαιδιές με αγώνες δρόμου,

αυγουλοδρομίες, τσουβαλοδρομίες, διελκυστίνδα, αγώνας με στεφάνια, στα οποία συμμετείχαν όλα τα παιδιά αλλά και πάρα πολλοί μεγάλοι. Στους τρεις πρώτους νικητές δόθηκαν αναμνηστικά μετάλλια και σε όλους δίπλωμα συμμετοχής. Ένα ακόμη πολιτιστικό τριήμερο είχε κλείσει προσφέροντας ενημέρωση, ψυχαγωγία και διασκέδαση σε όλους.

E.B.

Φώτο: Β. Λαγανάς

Η Γιορτή του Φιλόπτωχου Ταμείου της Ενορίας Καστορείου

Την Κυριακή στις 18/08/2018 το απόγευμα, το Φιλόπτωχο Ταμείο της Ενορίας μας πραγματοποίησε μια υπέροχη εορταστική εκδήλωση στην Πλατεία του χωριού μας. Η εκδήλωση πλαισιώθηκε με καλή ποιητική ζωντανή μουσική από το συγκρότημα Δωρικός Ρυθμός. Οι κυρίες του Φιλοπτώχου Ταμείου πρό-

σφεραν καφέ, τσάι και αναψυκτικά συνοδευμένα με νόστιμα γλυκίσματα και αλμυρά, που οι ίδιες είχαν ετοιμάσει. Ο ιερέας μας πατέρας Νεκτάριος καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους, που είχαν γεμίσει την πλατεία και απευθύνοντας μικρή ομιλία ευχαρίστησε όλους όσους βοήθησαν στην εκδήλωση αλλά και όσους διακονούν την εκκλησία μας, ιδιαίτερα ευχαρίστησε τους κ.κ. Μάκη Παναζή και Κωνσταντίνο Τσίχλη για την προσφορά τους στο φιλόπτωχο και ανθρωπιστικό έργο του Ταμείου. Στην εκδήλωση, που εξελίχθηκε σε μια όμορφη μουσική βραδιά, εμφανίστηκε και η Χορωδία του Καστορείου η οποία τραγούδησε όμορφα τοπικά παραδοσιακά τραγούδια. Η καλή οργάνωση και η καλή μουσική παρέσυρε τον κόσμο σε μια όμορφη διασκέδαση με χορό και πολύ κέφι που κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες.

E.B.

Διηγήσεις του παππού Δημητρακάκη

Από την έκδοση του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ με ενθυμήματα και διηγήσεις του Δ. Γ. Δημητρακάκη

Αποσπάσματα από τις διηγήσεις του Δημ. Γ. Δημητρακάκη από το Καστρί Β. Λακεδαιμόνος, ο οποίος εθίτευσε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο Κοινοβούλιο, στα χρόνια του Όθωνα κυρίως.

Οι τίτλοι ευγενείας

Αφικθείσα τό 1837 εις τήν Ελλάδα ή Άμαλία ήπόρπσε πώς υπάρχουν άνώτεροι υπάλληλοι έν τή Αύλῃ μή φέροντες ουδένα τίτλον ευγενείας, ένω εις τήν Γερμανίαν τοιοῦτοι υπάλληλοι δέν εἶναι δεκτοί οὔτε εις τάς αὐλάς τῶν τελευταίων ήγεμονίσκων άν δέν φέρωσι τίτλους κομήτων, βαρώνων κ.λπ. άπήτησε λοιπόν άπό τόν Βασιλέα νά τιλοφορήσωσιν άμέσως τούς μέν Διαγγελεῖς Σουῖζον καί Μαυρομιχάλην (ώς Μπειζαδέδες) μέ τόν τίτλον τοῦ πρίγκηπος, τόν Ὑπασπιστήν Τζαβέλλα καί τόν τοῦ CHALELANU καί τούς τρεῖς έτέρους υπασπιστάς Γενναῖον, Σαῖτην καί Γαρδικιώτην μέ εκείνον τοῦ Βαρόνου. Οἱ τελευταῖοι όμως άπέκρουσαν μετ' έπιμονῆς τήν τοιαύτην τιλοφορίαν ιδίως ό Τζαβέλλας εἰπών:

– Αυτό μοῦ λείπει νά μέ λέγουν καί τσαρλατάνο.

Χλευάζουν τους τίτλους

Κατά τό 1838 περιοδεύοντες οἱ Βασιλεῖς εις Βόνιτζαν έφθασαν έξωθεν τῆς πόλεως όπου εἶχον συγκεντρωθῆ αἱ άρχαί καί ό λαός ἴνα τούς υποδεχθῶσι. Μεταξύ τοῦ λαοῦ ήτο καί ό ένεκα γήρατος καταστάς τυφλός γέροπροεστός Άναγ. Χαροκόπος διατελέσας πληρεξούσιος καί βουλευτής κατά τήν επανάστασιν, καί άνῆκε πάντοτε εις τό κόμμα τοῦ Κολοκοτρώνη. Οὔτος έφώναξεν ότι έπειδή δέν βλέπει έπιθυμεί νά έγγίξη τοῦλάχιστον τόν Βασιλέα του. Τήν άξίωσίν του ταύτην διεβίβασαν εις τούς Βασιλεῖς οὔτοι δέ διέταξαν ἴνα όδηγήσωσιν άμέσως τόν γέροντα πλησίον του, άμα δέ άφικθέντα έλαβον άνά μίαν τῶν χειρῶν του έκαστος τῶν Βασιλέων. Έκ τῆς περιφρονήσεως ταύτης κα-

ταδηχθεῖς ό τῆς Έπανάστασεως άνήρ άπέτεινε τήν έξῆς προσλαλίαν πρὸς τούς Βασιλεῖς:

– Νά δώση ό Θεός νά ζήσετε πολύ νά δοξασθῆτε καί νά αφήσετε κληρονόμους διά τήν δόξαν τῶν Γονέων καί τό καλό τοῦ τόπου τούτου, ό οποῖος έως νά γίνῃ βασιλείον υπέφερε πολύ. Διά τοῦτο, Βασιλέα μου, νά έξης πάντα εις τήν ένθύμησή σου κάμποσους ανθρώπους, οἱ οποῖοι έστάθησαν κεφαλή εις ἡμᾶς τούς άλλους εις τόν άγῶνα, καί διά μέν τούς πεθαμένους νά κάμετε έν μνημόσυνον κάθε χρόνον, εκείνους όπου ζοῦν όπως ό Κουντουριώτης, ό ΓεροΜπέης, ό Ζαῖτης, ό Κολοκοτρώνης νά τούς πάρης μαζί σου συμβούλους καί δέν θά χάσης γιατί άν δέν εἶχαμε αὐτούς καθώς καί τούς άπεθαμένους Ὑψηλάντας, Μισούλην, Μπότζαρην, Φλέσσαν, Καραϊσκάκην νά μᾶς όδηγήσουν, δέν έτελειώναμε τό έργον όπου ήρχισαμεν.

Ό Βασιλεύς μή έννοῶν καλῶς τότε τήν Έλληνικήν καί ή Βασίλισσα μόλις έννοοῦσα λέξεις τινάς άντελήφθησαν τῆς προσλαλιᾶς τοῦ γέροντος Χαροκόπου διά τοῦ Γενναίου οστις ως αὐλικός έγνώριζεν όπωςσοῦν νά έννοῆται υπό τοῦ Βασιλέως, πύχαρίστησαν λοιπόν οἱ Βασιλεῖς άμφότεροι διά τοῦ ιδίου διερμηνέως τόν γέροντα διά τάς πατριωτικές του ευχάς καί συμβουλάς. Τότε ό γέρον προσέθηκε:

– Μαθαίνω ότι έχεις μαζί Σου Βασιλέα μου τόν υἱόν τοῦ Κολοκοτρώνη Γενναῖον.

– Αὐτός οστις όμιλεῖ μαζί σου εἶναι ό Γενναῖος, τῷ εἶπεν ό παρευρεθείς εκεί στρατηγός Κωνστ. Μπότσαρης. Τοῦτο άκούσας ό γέρον Χαροκόπος εἶπεν άπεινόμενος πρὸς τόν Γενναῖον:

– Έδῶ εἶσαι καί δέν μοῦ όμιλεῖς τόσον ὡραν Μπαροῦνο!

Τό πλῆθος έγέλασεν εις τήν ὕβριν “Μπαροῦνο”.

Οἱ Βασιλεῖς δέν ήννόησαν διατί οἱ άνθρωποι έγέλασαν εις τήν λέξιν “Μπαροῦνο” καί έζήτησαν μετ' όλίγον εις τό γεῦμα έξηγήσεις, διά τῶν οποίων έμαθον ότι επί τῶν σταυροφοριῶν περιελθόντες οἱ τότε τιλοφόροι εις τήν μεγαλυτέραν παραλυσίαν καί τινές καί πενίαν, έπραξαν τάς μᾶλλον άποτροπαίους, ρυπαράς καί ταπεινάς πράξεις, έπομένως οἱ τίτλοι έμειναν εις τήν μνήμην τῶν Έλλήνων ως έπωνυμῖαι μαρτυροῦσαι ανθρώπους άχρείους, διά τοῦτο καί οἱ Έλληνες όχι μόνον δέν έξήλωσαν νά τούς σφετερισθῶσι αλλά καί τούς άπονεῖμοσι εις τούς σκύλους ἢ τούς ανθρώπους οὐς θέλουσι νά ὕβρισωσι ἢ χλευάσωσι διά τῶν λέξεων «Μπαροῦνος» (βαρόνος), «Κοματᾶς» (κομητᾶς, κόμης), «Μαρχέζας» (μαρκήσιος), «Πρίτζιπας» (πρίγκηψ). Έκ τῆς έξηγήσεως ταύτης ήννόησεν ή Βασίλισσα διατί οἱ αὐλικοί τῆς δέν έδέχθησαν τούς οποῖους ήθέλησε νά τούς άπονεῖμῃ τίτλους ευγενείας.

Ο καλόγερος του Κολοκοτρώνη

Ό Κολοκοτρώνης διά τό όποῖον εἶχε πρὸς τόν Όθωνα σέβας, όχι μόνον άφῆκεν, επί ποινή κατάρας, έντολήν εις τούς υἱούς του νά μένωσι πάντοτε πιστοί εις αὐτόν, αλλά καί δέν ήνήχето νά επικρίνωσιν ένώπιόν του τόν Βασιλέα. Πρό δύο έτών τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς ότι τοῦ Γαλλικοῦ κόμματος ίσχύοντος έν τῇ Έλλ. Κυβερνήσει τό Κυβερνητικόν ὕφιστατο πίεσιν, ό Κολοκοτρώνης έπαθεν ήμέραν τινά κατά τούς γλουτούς άπό δο-

θῆνα (καλόγηρον) επώδυνον. Έκάλεσεν άμέσως τόν ένα κατόπιν τοῦ άλλου τήν παλλακίδα, τήν νύμφην, τούς υἱούς καί τόν παρ' αὐτόν ζῶντα ὕπολοχαγόν τῆς Φάλαγγος Π. Μοθωνιόν καί τούς ήρώτησε περί τοῦ έξανθήματος αὐτοῦ. Τούτων έκαστος τῷ έδωκε πληροφορίαν μή συμφωνοῦσαν εις τήν τῶν έτέρων. Μετά τινας ὡρας άπό τῆς σκηνῆς ταύτης ήλθον μερικοί τῶν φίλων καί συγγενῶν του νά τόν έπισκεφθῶσιν άφοῦ έμαθον ότι άσθενεῖ. Γενομένης συζητήσεως επί τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους οἱ συζητοῦντες ως άνήκοντες εις τό Κυβερνητικόν κόμμα κατέκριναν σφόδρα τήν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως καί έκάκιζον τόν Βασιλέα τόν διατηροῦντα ταύτην. Ό Κολοκοτρώνης επέπληξεν αὐτούς πικρά λέγων:

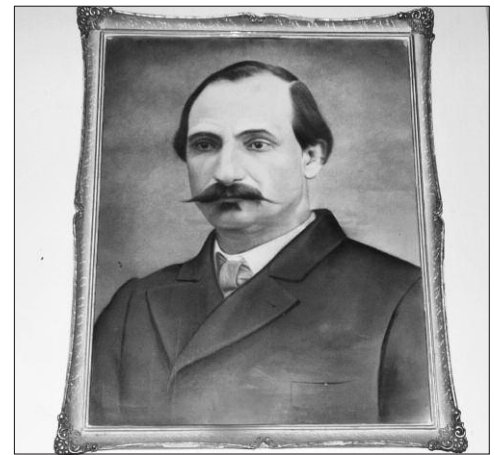
– Καί ποῦ ήξεύρει ό Βασιλεύς τί γίνεται σέ όλο το έθνος, ποῖος τοῦ λέγει τήν αλήθειαν, καθένας τοῦ όμιλεῖ κατά τό συμφέρον του.

Εἷς τῶν παρισταμένων τῷ αντιπαρετήρησεν ότι όταν θελήσῃ ό Βασιλεύς μανθάνει καί τά ελάχιστα τῶν συμβαινόντων εις τήν Ελλάδα καί μέ τοῦτον συνεφώνει καί ό Μοθωνιός. Τότε ό Κολοκοτρώνης ὀργισθείς καί άποτεινόμενος πρὸς τόν τελευταῖον τῷ εἶπε:

– Βρέ κούτσουρο, σεῖς τήν αὐγή πέντε άνθρωποι δικοί μου μοῦ εἶπατε πέντε λογῶν (ειδῶν) γιά τό σπειρί πού πονῶ καί δέν ήμπορεσα νά μάθω τήν αλήθεια άπό τά μεριά μου (μπρούς) ως τά μάτια μου, πού εἶναι μιά πῆχη μακρυά καί θέλεις νά μάθῃ ό Βασιλεύς τί γίνεται ήμέρες μακρυά;

Επιμέλεια:

Θεοδώρα Δαρειώτη-Πελεκάνου

Βουλευτής Γ.Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΑΚΗΣ

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ
"ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ"**
Καστόρειο Λακωνίας, Τηλ. 27310 57546,
6973208890, 6948849958
Τηλεομ. 210 6479114

12η Απολογιστική Γενική Συνέλευση

Η 12η Απολογιστική Γενική Συνέλευση του «Πολυδεύκη» έγινε στα γραφεία μας στην Αίθουσα Σπυροπούλου, στο Καστόρειο Λακωνίας το Σάββατο, 24 Αυγούστου 2019 και ώρα 11:00. Συζητήθηκαν τα πεπραγμένα του Διοικητικού Συμβουλίου και ο Οικονομικός Απολογισμός 1/8/2018-31/7/2019 και ο Προϋπολογισμός 1/8/2019-31/7/2020, οι οποίοι και ψηφίστηκαν ομόφωνα.

Στη συνέχεια τοποθετήθηκαν τα μέλη και κατέθεσαν τις παρακάτω προτάσεις για μελλοντικές δράσεις από μέλη του ΔΣ και τους Δημ. Καστάνη και Δημ. Πελεκάνο.

- Να επανενεργοποιηθεί ο Πολυδεύκης όσον αφορά στη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων. Συζητήθηκε να γίνει ενημερωτική εκδήλωση για τη μενίδα, το ψάρι του Ευρώτα. Επίσης να προσκληθεί το ΕΚΑΒ για να κάνει ενημέρωση σχετικά με τις πρώτες βοήθειες.

- Να γίνει παρουσίαση στο Καστόρι του νέου βιβλίου «Καστανιώτικες Στνταγές» που εκδόθηκε φέτος από τον Πολυδεύκη, η οποία να περιλαμβάνει και εκδήλωση με μαγειρέμα φαγητών, έκθεση τοπικών προϊόντων από τοπικούς παραγωγούς κ.λπ. Να προσκληθούν γυναίκες από την περιοχή μας για να κάνουν επίδειξη παραδοσιακών συνταγών.

- Να γίνει καθαρισμός του Κάστορα από τον Πισαγιάννη έως το Μαρμαρογιόφυρο και να διερευνηθεί η δυνατότητα να ξαναεγκατασταθεί το ψάρι μενίδα στο ποτάμι μας.

- Να ζητηθεί από το Τοπικό Συμβούλιο να απομακρύνει τα αντικείμενα ιδιοκτησίας του από τα γραφεία και να δοθεί η αποκλειστική χρήση του γραφείου στον Πολυδεύκη. Ο Πρόεδρος του νέου Τοπικού Συμβουλίου Βασίλης Λαγανάς δήλωσε ότι θα δοθεί η αποκλειστική χρήση στον Πολυδεύκη. Με δεδομένο αυτό να προχωρήσουμε στη διαμόρφωση του χώρου και την απόρριψη των άχρηστων από το γραφείο. Να χρησιμοποιείται για εκδηλώσεις του συλλόγου μας.

- Να διερευνηθεί η μείωση των αντιτύπων του περιοδικού με παράλληλη μείωση του κόστους.

- Να διερευνηθούν δράσεις για την ανάδειξη των νερών στην περιοχή μας.

- Να γίνει αφιέρωμα στα αρχαία της Πελλάνας σε ένα από τα επόμενα τεύχη του Πολυδεύκη.

- Να γίνει μια ομάδα από συμπατριώτες μας (think tank) που θα μας δίνει συμβουλές, στοιχεία ή τη γνώμη τους για διάφορα θέματα του τόπου μας.

- Να εντατικοποιηθεί η προσπάθεια για να εκδώσουμε ένα βιβλίο για την ιστορία του Καστορείου.

- Να αναδείξουμε τη δράση για τη δημιουργία λαογραφικού Μουσείου.

- Να κάνουμε έγγραφο στο Δήμο σχετικά με την επισκευή του κτιρίου Σπυρόπουλου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου απαρτίζεται από τους:

Ευγενία Λαμπή: Πρόεδρος
Βαρβάρα Κεμερίδου: Γενική Γραμματέας
Καίτη Σμυρνιού: Ταμίας
Γιώργος Σκαφιδάς: Αντιπρόεδρος
Ελένη Βλαχογιάννη: Μέλος
Αγγελική Βαριαδάκη: Μέλος
Ιωάννης Αρφάνης: Μέλος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 01/08/2018 ΕΩΣ 31/07/2019			
ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ	1675,00	ΕΞΟΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ	3456
ΧΟΡΗΓΙΕΣ	1790,00	ΕΞΟΔΑ ΑΠΟΣΤ. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ	1805
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ	25,00	ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	
ΧΟΡΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ	50,00	ΧΟΡΗΓΙΕΣ	205
ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ	1460,00	ΤΥΠΩΜΑ ΒΙΒΛΙΩΝ	605
ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ 2018	2880,00	ΑΝΑΝ. SITE	
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ		ΕΤΗΣΙΑ ΚΟΠΗ ΠΙΤΤΑΣ	2963
ΧΟΡΗΓΙΑ ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟ			
ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ	1180,00	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΞΟΔΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	121,32
ΜΕΤ/ΡΑ ΥΠΟΛ	3005,32		
ΣΥΝΟΛΟ	12065,32		9155,32
		ΥΠΟΛΟΙΠΟ	2910,00

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2020			
ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ	2.000	ΕΞΟΔΑ ΕΚΔ. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ	3500
ΧΟΡΗΓΙΕΣ	2.000	ΕΞΟΔΑ ΑΠΟΣΤ. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ	
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ	2.500	ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ	190
		ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ (ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΚΛΠ)	400
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ	900	ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ (ΣΥΜ/ΧΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΧΟΡΟΥ ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ)	2.100
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	2.000	ΕΚΔΟΣΗ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ	500
ΥΠΟΛΟΙΠΟ			
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ			
ΧΡΗΣΗΣ	2.910	ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ	1.000
	10.000		10.000
		ΥΠΟΛΟΙΠΟ 0	

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ	
ΘΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	25 ΕΥΡΩ
ΕΥΔΟΠΟΥΛΟΣ ΘΑΝΟΣ	30 ΕΥΡΩ
ΜΠΙΣΜΠΙΚΗ ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ - ΙΩΑΝ. ΚΑΚΑΦΛΙΚΑΣ	35 ΕΥΡΩ
ΛΑΜΠΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ	10 ΕΥΡΩ
ΛΑΜΠΟΥ ΚΩΝ/ΝΑ	10 ΕΥΡΩ
ΚΟΡΖΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	15 ΕΥΡΩ
ΚΟΡΖΗΣ ΗΛΙΑΣ	15 ΕΥΡΩ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΚΩΝ.	15 ΕΥΡΩ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΙΩΑΝΝΑ	15 ΕΥΡΩ
ΜΩΡΑΙΤΗΣ ΔΗΜ. - ΚΟΥΛΙΑΝΟΥ ΑΘΗΝΑ	20 ΕΥΡΩ
ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ ΠΑΝ. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	60 ΕΥΡΩ
ΜΑΡΑΓΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ	15 ΕΥΡΩ
ΡΟΥΜΕΛΙΟΤΙΣ ΑΝΑΣΤ.	20 ΕΥΡΩ
GERMANOS JIM	40 ΕΥΡΩ
STAVROPOULOS VAS.	110 ΕΥΡΩ
HARALAMPAKOS PAN.	50 DOL
FATOUROS SP. - GENOVEZOU	50 DOL
GENOVEZOS JOHN	50 DOL
ΚΑΚΑΦΛΙΚΑ ΧΑΡΙ	50 DOL
GENOVEZOS SPIROS	50 DOL
GYLOPIDIS MAKIS	50 DOL
ARFANIS COSTAS	50 DOL

Το 4ο RIVER PARTY ΣΤΟ ΚΑΣΤΟΡΙ ΕΙΝΑΙ ΓΕΓΟΝΟΣ

Το River Party είναι μια εκδήλωση που έχει εμπεδωθεί από τον κόσμο. Έτσι και φέτος, μια καταπληκτική βραδιά, τις 14 Αυγούστου 2019, έγινε δίπλα στον Ποταμό Κάστορα. Ο φωτισμός φέτος ήταν ακόμη καλύτερος. Η Αθλητική Ένωση Πελλάνας - Καστορείου, κατάφερε πάλι μια πολύ πετυχημένη διοργάνωση. Ο κόσμος ήταν ακόμη περισσότερος από πέρυσι και διασκέδασε με κέφι μέχρι το πρωί.

Το ζωντανό μέρος ξεκίνησε με το ροκ συγκρότημα τεσσάρων νέων κοριτσιών των Rocket Queens. Ακολούθησε το γνωστό συγκρότημα Alcatrash. Για τη διοργάνωση του πάρτυ εργάστηκαν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ομάδας και οικονομικά στήριξαν χορηγοί από το Κάστορι και τη Σπάρτη.

Και του χρόνου

Ε.Λ.

Φώτο: Β. Λαγανάς

Παρουσίαση του βιβλίου ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου «Πολυδεύκης» με χαρά παρουσιάζει το βιβλίο «Καστανιώτικες Συνταγές», στο Κάστορι στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου Μπακή, στις 27/10/2019, 18:00. Το βιβλίο συγκεντρώνει παραδοσιακές συνταγές μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής και επίσης καταγράφει δραστηριότητες που αφορούν στην καθημερινή λειτουργία του σπιτιού στην περιοχή μας ιχνηλατώντας πίσω στο χρόνο. Η συλλογή και επιμέλεια έγιναν από τις Βαρβάρα Κεμερίδου και Καίτη Σμυρνίου. Για το βιβλίο θα μιλήσει ο διαιτολόγος-διατροφολόγος Παναγιώτης Μπασουράκος. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης θα γίνει εκτέλεση της συνταγής για την παρασκευή και το μαγείρεμα των σουρτών μακαρονιών, παλιού παραδοσιακού φαγητού της περιοχής μας. Στη συνέχεια θα απολαύσουμε παραδοσιακά φαγητά και ποτά. Παράλληλα θα γίνει έκθεση προϊόντων τοπικών παραγωγών.

Πρόγραμμα

1. Χαιρετισμοί
2. Παρουσίαση του βιβλίου, Β. Κεμερίδου
3. Η γνώμη του Ειδικού, Παναγιώτης Μπασουράκος, Διαιτολόγος - Διατροφολόγος
4. Παρασκευή του παραδοσιακού φαγητού Σουρτά Μακαρόνια
5. Γευσιγνωσία με παραδοσιακά φαγητά και ποτά
6. Και γλέντι!!

Με εκτίμηση

Η Πρόεδρος
Ευγενία Λαμπή

Η Γενική Γραμματέας
Βαρβάρα Κεμερίδου

Στην Μπρουσάκα και στην Ξεροβούνα

Η Καμπάνα της Παναγίτσας στην Μπρουσάκα στις 23/08/2019 μας κάλεσε και φέτος να τιμήσουμε εκεί τη μνήμη της και να εορτάσουμε τα εννιάμερα της Παναγίας μας. Ο ιερέας μας πατέρας Νεκτάριος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία με την καθιερωμένη αρτοκλασία και μετά την απόλυση ο Σύλλογος φίλων του Βουνού «Λουσίνα» τίμησε με απονομή πλακέτας τον Αθαν. Κουρκούλη, σύζυγο της Κικής Χρ. Κουτρομπή, για την προσφορά του στο Σύλλογο. Στη συνέχεια τα μέλη του Συλλόγου «Λουσίνα» έψψαν και διέθεσαν σουβλάκια και κρασί. Και όλοι κατά παρέες είτε φιλοξενήθηκαν σε σπίτια του βουνού, είτε εκάθησαν στην πηγή της Λουσίνας για κολατσιό, απολαμβάνοντας την ομορφιά και τη δροσιά του βουνού μας.

Την ίδια μέρα αρκετοί Καστανιώτες επέλεξαν να γιορτάσουν μαζί με τους Περιβολιώτες στο εκκλησάκι της Παναγίας στον Πισαγιάννη που είχε και την τιμητική του.

Στις 29/08/2019 όπως κάθε χρόνο προσκυνητές του Αγίου Ιωάννη μαζί με τον ιερέα μας πατέρα Νεκτάριο και τους ιεροψάλτες ανηφόρισαν το μονοπάτι από το Σταυρούλη της Λουσίνας μέχρι την κορυφή του βουνού στην πανέμορφη εκκλησία Εκεί ήταν διαθέσιμα και τα άλογα του Κώστα Μπιστόλα για όποιον ήθελε να μεταφερθεί πιο ξεκούραστα. Πολλοί είχαν ανέβει αποβραδής και διανυκτέρευσαν στο προαύλιο, απολαμβάνοντας το νυχτερινό φυσικό τοπίο. Μετά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας ακολούθησε η αρτοκλασία, εννέα προσφορές άρτων μετρήσαμε, που ανέβασαν με σακούλια στον ώμο τους οι προσφέροντες. Ο ιερέας μας πατέρας Νεκ-

κτάριος ευχαρίστησε την κ. Αγγελική Βαριαδάκη - Παρασκευοπούλου η οποία κάλυψε το κόστος της κινητής μικροφωνικής εγκατάστασης, απαραίτητης στα εξωκκλήσια. Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας αντιπλάγησαν ευχές και κατηφόρισαν όλοι προς τις δροσιές της Λουσίνας για το νηστίσιμο κολατσιό που απαιτεί η ημέρα. Ο Χρήστος Κοριτζής, όπως κάθε χρόνο, μέτρησε και φέτος τους προσκυνητές, ήταν 123. Ευχή όλων ήταν του χρόνου να είναι όλοι εκεί, και ακόμα περισσότεροι στο όμορφο και αγαπημένο εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη.

E.B.

Σπαντίδου Αμφιθέατρο: «Όταν ο Ερωτόκριτος - του Λουδοβίκου των Ανωγείων - μάγεψε την Ωραία Ελένη»

Ο Ερωτόκριτος ταξίδεψε από την Κρήτη στην Ομηρική Λακεδαίμονα και στο "ΣΠΑΝΤΙΔΟΥ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ", προς χάριν της Ωραίας Ελένης. Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά το θέατρο γέμισε ασφυκτικά από κόσμο, ο οποίος ήρθε να απολαύσει, για μία ακόμη φορά, τον αγαπημένο του Τραγουδοποιό του Έρωτα, τον **Λουδοβίκο των Ανωγείων**.

Ο Λουδοβίκος ταξίδεψε το κοινό μέχρι την μακρινή εποχή του Τρωικού Πολέμου, με το τραγούδι που έγραψε ειδικά για την Ωραία Ελένη, ερμηνευμένο φέτος από δύο θεϊκές φωνές, της Ελένης και της Σουζάνας Βουγιουκλή. Οι οποίες έκλεψαν την παράσταση, ασκώντας μια ακαταμάχητη έλξη, παρασύροντας με τη φωνή και την γοητεία τους όλους όσους παρευρέθησαν εκείνη την ζεστή Αυγουστιάτικη νύχτα στα "ΕΛΕΝΕΙΑ".

Φιλική συμμετοχή της **Κατερίνας Κατσιγιάννη** στο τραγούδι, το «αηδόνι» όπως την αποκαλεί ο Λουδοβίκος, τον **Αντώνη Μυτακίδη** στην κιθάρα και τον **Μανώλη Μπαρδάνη** στη φουσαρμόνικα.

Επίσης τίμησε με την παρουσία του την εκδήλωση ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Βουλευτής Λακωνίας με το ΣΥΡΙΖΑ, κ. **Σταύρος Αραχωβίτης μαζί με την σύζυγό του**.

Στο πέρας της συναυλίας οι δυο άνδρες (ο κ. Σπαντίδος και ο Λουδοβίκος) αφού ευχαρίστησαν τον κόσμο για την παρουσία του και για το θερμό χειροκρότημα, αντάλλαξαν ευχές και έδωσαν ραντεβού για του χρόνου στα "ΠΗΝΕΛΟΠΕΙΑ", όπου το έτος 2020 θα είναι αφιερωμένο στην Βασίλισσα της Ιθάκης την Πηνελόπη. Τα "YAKINΘΕΙΑ" πλέον έχουν γίνει θεσμός και κατοχυρώνονται επίσημα ως πολιτιστικά δρώμενα με την συνεργασία δύο Ιστορικών περιοχών της Ελλάδος, των Ανωγείων της Κρήτης και της Βόρειας Λακεδαίμονος.

Ευχαριστούμε θερμά την Εταιρία του Άκη Κουλογεωργίου STAR MUSIC & LIGHT PRODUCTIONS, μια πανδαισία ήχων και χρωμάτων που μας κρατάνε συντροφιά όλες τις νύχτες του καλοκαιριού, στο φωτισμό τον Παναγιώτη Μαγουλιά και στον κρυστάλλινο ήχο τον Σπύρο Καππάκο.

Νίκος Μπακής

Τα Καστανιωτάκια στις Πανελλαδικές - Εισαγωγικές Εξετάσεις στα ΑΕΙ

Και αυτή τη χρονιά τα παιδιά του Λυκείου Καστορείου σημείωσαν μεγάλη επιτυχία, στις Πανελλήνιες εξετάσεις και πέτυχαν την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ της χώρας μας. Συγχαίρουμε ιδιαίτερα τα παιδιά για την επιτυχία, που εξασφάλισαν μετά από μεγάλη προσπάθεια, τους γονείς τους που τους συμπαραστάθηκαν, αλλά και τους καθηγητές τους, που τους καθοδηγούσαν στη σχολική τους διαδρομή. Στα παιδιά που επέλεξαν να μην δώσουν εξετάσεις ευχόμαστε να ευδωθούν όλες οι προσδοκίες τους σε ότι έχουν επιλέξει να κάνουν στη ζωή τους. Στα παιδιά που δεν πέτυχαν για όποιο λόγο το στόχο τους στις εξετάσεις, ευχόμαστε να είναι έτοιμοι για τη δεύτερη ευκαιρία, να μην της γυρίσουν την πλάτη, και να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους.

Σε όλους ευχόμαστε καλή επιτυχία στο επόμενο βήμα της ζωής τους.

Οι επιτυχόντες στα ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας μας, που αποφοίτησαν από το Λύκειο Καστορείου είναι:

Ο Βέργαδος Δημήτριος του Νικολάου από τα Βεργαδαίικα στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου στη σχολή Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων στην Καλαμάτα.

Η Γιάνναρη Ευαγγελία του Χρήστου (από το Γεωργίτσι) στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου στη Σχολή Γεωπονίας στην Καλαμάτα.

Η Κονταξή Αλεξάνδρα-Αθηνά του Γεωργίου (από Αγόριανη) στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων στη Σχολή Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία.

Παπαδοπούλου Αικατερίνη του Παναγιώτη (από Αγόριανη) στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στη Σχολή Οικονομικών Επιστημών στον Βόλο.

Η Πατσιλίβα Δήμητρα του Γεωργίου (από το Παρδάλι) στο Πανεπιστήμιο Πατρών στη Σχολή Φιλοσοφίας.

Η Παύλου Δήμητρα του Ιωάννη στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στη Σχολή Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

Οι Επιτυχόντες από άλλα Λύκεια με καταγωγή από το χωριό μας που έπεσαν στην αντίληψή μας είναι:

Η Καλαμούκη Σταυρούλα-Βίλλη του Κωνσταντίνου και της Αγγελικής Τσεκούρα, εγγονή της Βίλλης Κακαφλικά, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης στη Σχολή Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος Φυσικών Πόρων.

Ο Δημήτριος Κουκάκης του Χαραλάμπους στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Βόλο.

Η Λαμπράκη Παναγιώτα του Παντελή και της Γεωργίας Βεργαπούλου στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στη Σχολή της Ψυχολογίας.

Η Πολίτου Μαρία του Ιωάννη και της Καίτης Πολίτη το γένος Σπύρου Παρασκευόπουλου στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας στη Σχολή Φιλοσοφικής.

Ο Πολίτης Νίκος του Ιωάννη και της Καίτης Πολίτη το γένος Σπύρου Παρασκευόπουλου στο Οικονομικό Πάτρας

Ο Μπαλάφας Γεώργιος του Σεραφεΐμ και της Κανέλλας Τζαμούρη του Παναγιώτη στο Πανεπιστήμιο Πάτρας στη Σχολή Χημείας.

Ο Κώστας Ρουμπάς του Δημητρίου και της Γιώτας Γαρυφάλλη στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής στη Σχολή Πληροφορικής.

Η Προνοήτη Αθανασία του Ιωάννη και της Κωνσταντίνης Τζαμούρη του Σπυρίδωνα στο Πανεπιστήμιο Πειραιά στη Σχολή Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας

Η Τρομπούκη Γεωργία του Ηλία και της Ελένης Φασουλοπούλου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου στη Σχολή Φυσικοθεραπείας στη Σπάρτη.

Ο Γεώργιος Μπελίτσος του Χρήστου στη Σχολή Βιολογίας στην Αθήνα.

Ο Δημήτριος Βουρδούσης του Γεωργίου και της Νάντιας στο Οικονομικό Αθήνας.

Η Αγγελική Φλαούνα του Παναγιώτη και της Μαρίας Γιαννίτσα στην Κτηνιατρική Σχολή της Καρδίτσας.

E.B.

Γιορτή Καλαμποκιού στο Καστόρειο (11/08/2019)

Στο πανέμορφο χωριό μας γιορτάζουμε τη συγκομιδή βασικών αγροτικών προϊόντων, όπως της ελιάς με τη γιορτή της Μπουκουβάλας το τελευταίο Σάββατο του Νοεμβρίου, του σταριού με το παραδοσιακό αλώνισμα το μήνα Ιούλιο και του καλαμποκιού το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου ως ένδειξη ευχαριστίας των καλλιεργητών και των κατοίκων για την πλούσια σοδειά. Στη Γιορτή Καλαμποκιού συμμετέχουν πολλοί ντόπιοι, αλλά και επι-

σκέπτες που απολαμβάνουν δωρεάν το χρυσό καλαμπόκι του χωριού, που έφερε από τον Κάμπο-όπως κάνει κάθε χρόνο-ο φίλος μας Κώστας Σκαφιδάς. Στο ψήσιμο βοήθησαν πρόθυμα πολλοί συμπατριώτες. Φέτος εκτός από τους άνδρες εθελοντές βοήθησε πολύ και η αγαπητή μας Πόλυ Μουτή. Ευχαριστούμε όλους τους συντελεστές και ευχόμαστε «και του χρόνου».

B.K.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Από την 01 Σεπτεμβρίου 2019 ανέλαβε η νέα Δημοτική αρχή και το νέο Τοπικό Συμβούλιο Καστορείου, που προέκυψαν από τις εκλογές του Ιουνίου του 2019. Το Τ.Σ. Καστορείου ομολόγησε ότι θέλει να φανεί αντάξιο των προσδοκιών των πολιτών του Καστορείου και πέραν της αντιμετώπισης των προβλημάτων της καθημερινότητας να μπορέσει να προχωρήσει το χωριό μας βήματα μπροστά. Τα προβλήματα υπάρχουν και στην πορεία προκύπτουν και νέα, αλλά με την θέληση, την εργατικότητα και την υπευθυνότητα της κάθε τοπικής αρχής αλλά και την υπευθυνότητα των κατοίκων αντιμετωπίζονται. Πολλές οι προκλήσεις, πολλές οι απαιτήσεις και πολλά τα προβλήματα, που το νέο Τ.Σ. καλείται να αντιμετωπίσει, ευχόμαστε καλή δουλειά, καλά έργα και στο τέλος της τετραετίας ο απολογισμός.

E.B.

Οι πυλώνες της ΔΕΗ που διέρχονται από το έτος 1958 σε απαλλοτριωμένο έδαφος από το Καστόρειο και η μία εξ αυτών ευρίσκεται πλησίον του Δημοτικού Σχολείου, λόγω του μεγαλύτερου ηλεκτρικού φορτίου που πρόκειται να μεταφέρουν για την ηλεκτροδότηση της Κρήτης, υψώθηκαν υψηλότερα στο προβλεπόμενο από τη ΔΕΗ ύψος. Από συμπολίτες μας τέθηκε το θέμα του πόσο ασφαλείς είναι οι μαθητές του παρακείμενου Σχολείου και οι κάτοικοι που κατοικούν γύρω από τους πυλώνες. Το

Τοπικό συμβούλιο Καστορείου συζητήσε το θέμα και πρόκειται να ζητήσει να γίνουν σχετικές μετρήσεις ώστε αν υπάρχει θέμα ακτινοβολίας να ληφθούν μέτρα. Σίγουρα το θέμα της ύπαρξης των Πυλώνων στο χωριό μας, όπως και σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας δεν είναι ωραίο και ας ελπίσουμε ότι μόνο για αυτό η ΔΕΗ, ως αντισταθμιστικό ωφέλημα, πραγματοποίησε τις στιμμεντοστρώσεις και όχι για θέματα ακτινοβολίας.

Με τα τεχνικά έργα της ύψωσης του πυλώνα στον Προφήτη Ηλία από τη ΔΕΗ μετά από αίτημα σε αυτήν του προηγούμενου Τ.Σ. Καστορείου δια του προέδρου του κ. Γ. Οικονομάκη έγινε ομαλοποίηση του προαύλιου χώρου της εκκλησίας και στιμμεντόστρωση, καθώς και του υπόλοιπου τμήματος του δρόμου μέχρι το προαύλιο που είχε παραμείνει χωμάτινος.

E.B.

ΚΑΠΗ ΣΠΑΡΤΗΣ Παράρτημα Καστορείου

Το ΚΑΠΗ Σπάρτης και αυτό το Καλοκαίρι έδωσε την ευκαιρία σε αρκετούς συμπολίτες μας με μηδαμινό κόστος να κάνουν θαλασσινά μπάνια για 10 ημέρες στο Μαυροβούνι Γυθείου και ιαματικά λουτρά στην Αιδηψό, όπως επίσης συνεχίστηκε και η παροχή φυσικοθεραπειών σε άτομα που έχουν ανάγκη. Ελπίζουμε και ευχόμαστε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Νομικού Προσώπου Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας να συνεχίσει αυτές τις παροχές και ακόμα γιατί όχι να τις επαυξήσει.

Πολλά τα προβλήματα με την ύδρευση στο Καστόρειο αυτό το Καλοκαίρι, ιδιαίτερα τον Αύγουστο με τις καθημερινές διακοπές του νερού. Πολλά τα παράπονα και όλοι οι κάτοικοι δοκιμαστήκαμε με την έλλειψη του νερού και την χαμηλή του ροή. Το συνεργείο της ΔΕΥΑΣ ανεβοκατέβαινε από τη Σπάρτη χωρίς το πρόβλημα να αντιμετωπίζεται ουσιαστικά. Το πρόβλημα κατά τη ΔΕΥΑΣ οφείλεται στην υπερκατανάλωση και αν όντως έτσι είναι αυτή είναι αρμόδια να το αποδείξει και να το διορθώσει. Ζούμε σε ένα ευλογημένο χωριό με το νερό ακόμα να τρέχει άφθονο. Δεν είναι δυνατόν να το στερούμεθα. Αν δεν υπάρχει κάπου αδικαιολόγητα ακατάσχετη διαρροή, που μόνο η ΔΕΥΑΣ μπορεί να αποδείξει, θα πρέπει να κατευθυνθούμε προς τη συλλογή περισσότερου νερού στην επάνω δεξαμενή, ώστε, να καλύπτεται η λελογισμένη κατανάλωση. Και όταν λέμε λελογισμένη κατανάλωση εννοούμε ότι θα μπορούμε να πλύνουμε τη βεράντα και την αυλή μας και τα λουλούδια μας να ποτίσουμε και το γκαζόν με αυτόματο πότισμα όσοι έχουμε, όχι όμως και τους κήπους μας με το λάστιχο.

E.B.

Στην περίοδο του Αυγούστου επεκτάθηκε η φωταγώγηση του χώρου κάτω από τη Γέφυρα του Κάστορα από το προηγούμενο Τοπικό Συμβούλιο με την δωρεάν εργασία του ηλεκτρολόγου κ. Κώστα Ν. Λαγανά.

Η Εκκλησία μας εόρτασε το Γενέθλιο της Παναγίας μας

Με λαμπρότητα και με θρησκευτική κατανύξη εορτάσθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 2019, παρουσία πλήθους πιστών από το Καστόρειο και από την ευρύτερη περιοχή η θεομητορική εορτή της γέννησης της Θεοτόκου, στην οποία είναι αφιερωμένη η εκκλησία μας.

Και στις δύο ιερές ακολουθίες έγινε αρτοκλασία. Για το επίσημο της ημέρας η επιβλητική και ωραία εκκλησία μας είχε σηματοδοτηθεί και ανθοστολιστεί με οικονομική προσφορά της κ. Μαρίας Τσίχλη-Γιαννακάκη την οποία ο ιερέας μας ευχαρίστησε δημοσίως. Στην

Την παραμονή τελέσθηκε ο Μεγάλος Εσπερινός και ανήμερα η Θεία Λειτουργία, στη συνέχεια της οποίας, ακολούθησε η λιτάνευση της ιεράς εικόνας της Παναγίας στην πλατεία του χωριού μας ακολουθούμενη από πλήθος κόσμου.

εκδήλωση παρέστησαν ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Θανάσης Δαβάκης, ο Πρόεδρος κ. Βασίλης Λαγανάς και τα μέλη του νεοεκλεγέντος Τοπικού Συμβουλίου Καστορείου, πολλοί επίσημοι και φορείς του τόπου.

E.B.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Από Αμερική ήλθαν: ο Τάσος Ρουμελιώτης του Ιωάννου, ο Ηλίας Κουτρομπής του Βασιλείου με τη σύζυγό του Μαίρη και η κόρη τους Πολίνα που εργάζεται στην Αγγλία, ο αδελφός του Δημήτριος Κουτρομπής με τη σύζυγό του Σπυριδούλα. Τα αδέρφια ο Πανάγος, Βαγγέλης, Ηλίας Κουτρομπής του Γεωργίου και τα παιδιά του Ηλία Κουτρομπή Γεώργιος Ευθυμία και Ανατολή. Ο Θανάσης Δημητρακόπουλος του Δημητρίου με τη σύζυγό του Τέρρη και τους γιούς τους Δημήτρη και Χρήστο. Ο Άθας Κουρκούλης και η συζυγός του Κική το γένος Χρήστου Κουτρομπή. Τα αδέρφια Ποτούλα και Γιάννης Σουκαράς του Κωνσταντίνου, η Ελένη Ζούζουλα το γένος Αλεξανδράκη. Η Μαρία σύζυγος του Γιάννη Κουτσουμπού και η κόρη τους Παναγιώτα. Ο Γιάννης Κάτζιας με τον ανηψιό του Χρήστο Κάτζια του Σπυριδωνος, ο Νίκος Ρεξίνης του Παναγιώτη με τη σύζυγό του και η αδελφή του Αγγελική Λιακοπούλου του Ιωάννου, η Μαρία Γιαννακάκη του Νικολάου το γένος Τσίχλη και ο γιός της Γεώργιος Γιαννακάκης. Η Παναγιώτα Ρεξίνη του Ιωάννη το γένος Κακούνη με τα παιδιά της, Τα παιδιά του Ανδρέα και της Γεωργίας (το γένος Αντωνάκη) Φρουτζή. Ο Παναγιώτης Σταυρόπουλος του Πολυζώη με τη σύζυγό του Καίτη, ο γιό τους Πολυζώης και η κόρη τους Κωσταντίνα με τον σύζυγό της Χαράλαμπο και τα παιδιά τους Σοφία, Αντώνη και Παναγιώτη. Η Ιωάννα Κουρνιώτη το γένος Κ. Αγγελόπουλου και ο αδελφός της Κωνσταντίνος Αγγελόπουλος. Η κόρη του Ανδρέα και της Γεωργίας Φρουτζή(το γένος Αντωνάκη) Έφη με τον σύζυγό της Παναγιώτη Περγάρι και τα παιδιά τους Αικατερίνη –Γεωργία και Μακάνδρου. Τα αδέρφια Παναγιώτης Μουτής του Κωνσταντίνου με τη σύζυγό του Καλιάννα, η Ποτούλα Ολιβεράς και ο Γεώργιος με τις δύο κόρες του τη Νικόλ και τη Δόμνα. Ο Νίκος Μουτής του Γεωργίου, ο Γεώργιος Μουτής του Δημητρίου-Μίμη με τα παιδιά του Δημήτρη και Στέφανη, η Δωροθέα Μενίδου του Γεωργίου και ο Κώστας Τουφανίδης του Μιχαήλ, ο Παναγιώτης Χίος και η σύζυγός του Κατερίνα το γένος Γεωργ. Παπαδόπουλου. Η Μπέτη Ρεξίνη το γένος Κακούνη τα παιδιά της Κώστας και Δημήτρης με τις οικογένειές τους και ο Κώστα Ρεξίνης του Δημητρίου. Ο Γιώργος Χίος με τη σύζυγό του, η Σκαφιδά Ελένη με τον γιο της. Ο Παναγιώτης Παναγιώτης του Φάνη με τη σύζυγό του Καίτη και τα παιδιά τους Φάνη και Στέλλα, η Σταματοπούλου Δήμητρα του Σταμάτη και αδελφή της Ντίνα Σταματοπούλου –Dasey από Αγγλία.

Από Αμερική ήλθαν: η Χριστίνα Βελόφσκι το γένος Αλιμούτσου με τον γιό της Χρήστο και τα παιδιά του, ο Νίκος Αλεξανδράκης με τη σύζυγό του Σωτηρία η αδελφή του Ειρήνη με το σύζυγό της Παναγιώτη Τσερωτά και τα παιδιά τους Χρήστο και Τασία, η Κυριακούλα Λαζαρά το γένος Θεοφιλάκη με την κόρη της Αγγελική και τον γαμπρό της Αντώνη και η αδελφή της Αγγελική Κύρκου, ο γιός της Μπέτης κόρης του Σάββα Γεώργαρη Ζικέλ με τη μηνηστή του Κάρελ, η Έφη Ρουμελιώτη του Νικολάου με τον σύζυγό της Σωτήρη Κόνιαρη και την κόρη τους Νίκη, τα αδέρφια Νίκος και Βασίλης Δρίτσας με τις συζύγους τους. Ο Βαγγέλης Τσούμης με τη σύζυγό του Παναγιώτα το γένος Κρομμύδα αδελφή της Δήμητρας Αντωνάκη, ο Παναγιώτης Μουτής του Θεοφάνους, ο Νίκος Μουτής του Δήμου, ο Νίκος Μουτής του Γεωργίου. Η Λιναρδάκη Τασία του Παναγιώτη με την κόρη της Βασιλική, η Παναγιώτα

Ζούζουλα με τον σύζυγό της Τζερό, ο Νίκος Σπαράγγης του Ιωάννη και ο Γιάννης Χίος με τη σύζυγός του Μαρία με τον γιό τους Μελέτη.

Από Αυστραλία ήλθαν: ο Παναγιώτης Κονιδιτσιώτης, ο Γιάννης Σπυριδάκης, ο Ευθύμιος Γυλοπίδης με τη σύζυγό του Αντωνία το γένος Π. Γεωργαντά και ο γιός τους Γιάννης, ο Νικήτας Μουτής του Νικολάου με τη σύζυγό του Ελένη Μουτή και τα παιδιά τους Νίκο και Βασίλη. Ο Βασίλειος Σταυρόπουλος του Ιωάννου με τη σύζυγό του Πότα, ο Βασίλειος Σταυρόπουλος του Γεωργίου. Η Νατάσα Μενίδη του Παναγιώτη και τα αδέρφια της Γεώργιος Μενίδης με τη γυναίκα του Μαίρη και τα παιδιά τους Παναγιώτη και Σοφία και ο Κωνσταντίνος Μενίδης με τη γυναίκα του Glantis και τα παιδιά τους Παναγιώτη και Μικαέλα. Η Νούλα το γένος Κουλιανίδου με τον σύζυγό της Γιάννη Μωραΐτη και ο Χρήστος Ξυδογιαννόπουλος, ο Νίκος Ξυδογιαννόπουλος με τη σύζυγό του Παναγιώτα τα παιδιά τους και τα εγγόνια τους. Η Παναγιώτα Κακούνη του Αναστασίου με το σύζυγό της. Οι αδελφές Μαρίκα, Τριαντάφυλλη και Ζαχαρούλα Ζούζουλα.

Από το Ντουμπάι: η Βασιλική κόρη του Βασιλείου Σταυρόπουλου και από την Κύπρο ο Γεώργιος Σταυρόπουλος του Ιωάννου με τη σύζυγό του Βούλα, την κόρη τους Γιάννα με το σύζυγό της Τάσο και τα παιδιά τους.

Από το Μπουένος Άιρες της Αργεντινής: ο Ηλίας Ξυδιάς του Ιωάννη με τη σύζυγό του Πολυξένη και τον γιό τους Αλέξη-Ιωάννη.

Από την Ευρώπη: τα παιδιά του Ιερέα Γεωργίου Χιώτη, ο Παναγιώτης Χιώτης με την σύζυγό του Μπεάτα από τις Βρυξέλλες και ο Λευτέρης Χιώτης με την σύντροφό του Όντρεϊ από το Λουξεμβούργο.

E.B.

Και Γάμος

Ο Γιάννης Σταυρόπουλος του Βασιλείου και η Αικατερίνα Βλάχου, που γεννήθηκαν και ζουν στην Καμπέρα της Αυστραλίας ήλθαν στο Καστόρειο και τέλεσαν τον γάμο τους παραδοσιακά στον Ι.Ν. της Γεννήσεως της Θεοτόκου στις 20/07/2019.

Οι γονείς και οι πλησιέστεροι συγγενείς τους ζευγαριού ήλθαν και αυτοί στην Ελλάδα και μαζί με μεγάλο αριθμό προσκεκλημένων Καστανιωτών συνόδευσαν με τον παραδοσιακό τρόπο το ζευγάρι μέχρι την εκκλησία.

μαζί με μεγάλο αριθμό προσκεκλημένων Καστανιωτών συνόδευσαν με τον παραδοσιακό τρόπο το ζευγάρι μέχρι την εκκλησία.

Στη συνέχεια ακολούθησε γαμήλια εκδήλωση στον προαύλιο χώρο του Σχο-

λείου. Στην εκδήλωση παρέστησαν μέλη της Χορωδίας Καστορείου και του Πολιτιστικού Συλλόγου Καστορείου «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ».

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι με καλούς απογόνους.

E.B.

Παρδάλι τ'ονομάζουνε...

Βρεθήκαμε στο όμορφο χωριό παραμονή της Παναγίας 22 Αυγούστου. Εκεί στην πλακόστρωτη Πλατεία έγινε η παρουσίαση του βιβλίου του Νίκου Μοιράγια με τίτλο: «ΠΑΡΔΑΛΙ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ - Θύμψες - Σημειώσεις (Ιστορικές και Λαογραφικές Αναφορές)». Την παρουσίαση έκανε η εκπαιδευτικός Κυρία Παναγιώτα Κοφινά-Αλαφόγιαννη, η οποία μας ταξίδεψε στις σελίδες του βιβλίου με πολλή αγάπη για τον συγγραφέα και το έργο του.

Όσοι βρεθήκαμε στην όμορφη Πλατεία εκείνη τη βραδιά, ήρθαμε σε μια πρώτη γνωριμία με τις θύμψες που ο συγγραφέας κατέγραψε από τη ζωή του στο αγαπημένο του χωριό. Πολύ αναλυτικά η Κυρία Κοφινά παρουσίασε τα χαρακτηριστικά σημεία του βιβλίου δίνοντας βάρος στον βιωματικό τρόπο με τον οποίο ο Νίκος Μοιράγιας ζωντάνεψε μια άλλη εποχή.

Για το βιβλίο μίλησαν η Κυρία Γεωργία Γαλανοπούλου, Πρόεδρος Νομικού Προσώπου Πολιτισμού και Περιβάλλοντος Δήμου Σπάρτης, ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Βαγγέλης Βαλιώτης,

η Προϊσταμένη των Γ.Α.Κ. (Γενικών Αρχείων του Κράτους) Λακωνίας Κυρία Πέπη Γαβαλά, η οποία τόνισε ότι η καταγραφή της παραμικρής λεπτομέρειας –όσο υπάρχει καιρός– είναι πολύτιμη για όλους τους τόπους και ο κ. Ντίνος Αλεξάκος-Παρδαλιώτης-, Επίτιμος Δικηγόρος Δ.Σ.Α.

Τέλος ο συγγραφέας αναφέρθηκε στην προσωπική του

ανάγκη να καταγράψει τις αναμνήσεις και το άρωμα μιας άλλης εποχής ως οδηγό για το σήμερα και τις επόμενες γενιές. Ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους και εκείνους που τον βοήθησαν κατά τη διάρκεια της συγγραφής του βιβλίου.

Μετά την παρουσίαση ακολούθησε πρόγραμμα παραδοσιακών χορών με το χορευτικό συγκρότημα του Πολιτιστικού

Συλλόγου της Νεάπολης Βοιών με υπεύθυνη διδασκαλία την Κυρία Χριστίνα Σπυράκη. Μας εντυπωσίασαν με τις όμορφες φορεσιές τους και τη λεβεντιά τους τόσο οι νεότεροι όσο και οι μεγαλύτεροι, αγόρια και κορίτσια. Φυσικά δεν έλειψαν και τα κεράσματα στο τέλος από τις κυρίες του Συλλόγου. Ήταν μια όμορφη βραδιά με πολιτιστική ανάσα. Ευχαριστούμε τον

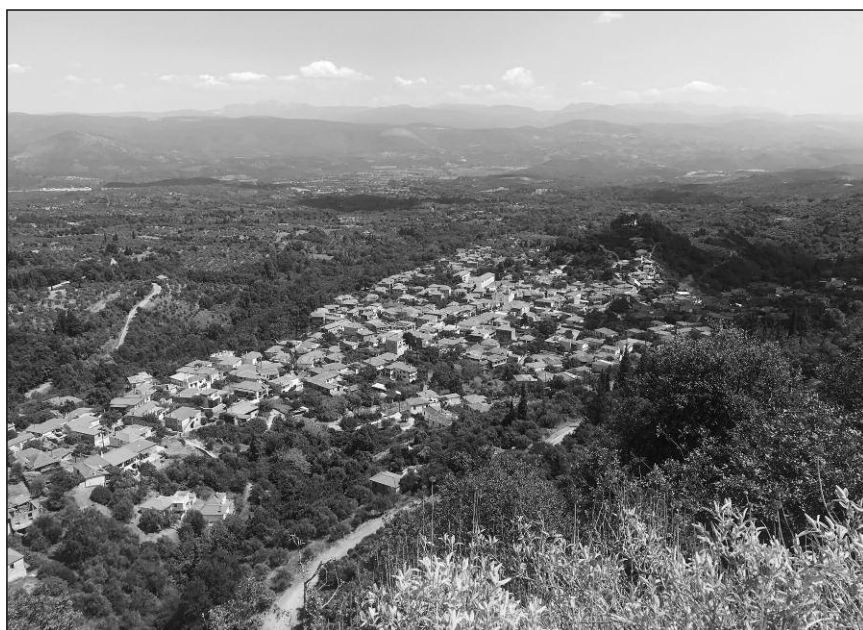

κύριο Μοιράγια για το όμορφο βιβλίο που μας χάρισε. Είναι εξαιρετική η προσπάθειά του να διασώσει αυτά που έζησε και όσα του διηγήθηκαν. Καταγράφει στοιχεία από διάφορες πηγές για να δώσει ολοκληρωμένα την εικόνα του Γιαννάκη Μερκεούλια και τη δράση του στον Εθνικό Αγώνα περιγράφοντας και την ιστορική διαδρομή του χωριού του. Εντυπωσιακή δουλειά στο εύρος της μελέτης, στο βάθος των ιστορικών και λαογραφικών λεπτομερειών, στον όγκο του φωτογραφικού υλικού. Συγχαρητήρια στον κ. Νίκο Μοιράγια για την πολύτιμη παρακαταθήκη του για το μέλλον.

Βαρέβαρα Κεμερίδου

Καλοσύνη στο Καστόρι

Του Phil (Φίλιππου) Lurie

"Έλα", φώναξε ένας άντρας από το παράθυρο του αυτοκινήτου του, κουνώντας το χέρι του με δύναμη.

"Μας λέει να τον ακολουθήσουμε", μου εξήγησε ο Νίκος.

"Το κατάλαβα, αλλά γιατί είναι θυμωμένος..." Σταμάτησα απότομα, στο μέσο της φράσης μου, καθώς θυμήθηκα: οι άνθρωποι στην Ελλάδα εκφράζονται με πάθος. Έχοντας πρόσφατα έλθει από το Λονδίνο, σε μια βόλτα μου στο κέντρο πέρασα δίπλα από δύο Αθηναίους που ενώ σου δίνουν την εντύπωση ότι τσακώνονται, αυτοί επαινούν ο ένας το σκύλο του άλλου.

Ο κύριος Γιάννης μας οδήγησε στον αμπελώνα του και άρχισε να κόβει πέντε-πέντε τα τσαμπιά σαν να μην τρέχει τίποτα. Δεν προλαβαίναμε να γεμίζουμε τις τσάντες που μας έδωσε, φορτώνοντας τα ζουμερά στα φύλλα στην αγκαλιά μας, μέχρι που οι τσάντες πια δεν χωρούσαν άλλο. Επιστρέψαμε στο χωριό όπου μια γυναίκα μας καλωσόρισε στο ξενώνα απέναντι από τις πηγές του Άγιου Μάμμα, ενθουσιασμένη που θα μας φιλοξενούσε. Είχε ήδη κανονιστεί να μας συναντήσει ένα άλλο ζευγάρι που θα μας οδηγούσε το επόμενο πρωί στο ετήσιο προσκύνημα του Αι Γιάννη του Νηστευτή.

Νωρίς το επόμενο πρωί, μετά από τριάντα λεπτά απότομο χωματόδρομο, σταματήσαμε δίπλα σε αυτοκίνητα που είχαν σχηματίσει ουρές ήδη πριν το ξημέρωμα, και από εκεί συνεχίσαμε το ετήσιο προσκύνημα με τα πόδια. Δεν είχαμε συναντηθεί ποτέ ξανά αυτούς τους ανθρώπους, και όμως οι κάτοικοι του Καστορείου μας καλωσόριζαν σαν φίλοι από τα παλιά.

Ο Νικ είχε ένα δεσμό. Η γιαγιά του γεννήθηκε μέσα σε αυτή τη μικρή κοινότητα στους πρόποδες του Ταυγέτου στην Πελοπόννησο. Είχε πεθάνει πριν από αρκετά χρόνια, το σπίτι πια ερειπωμένο και οι καιρικές επισκέψεις του Νίκου μακρινές αναμνήσεις. Αυτό όμως δεν είχε καμιά σημασία για όσους συναντήσαμε. Γνώριζαν το όνομα, είχαν ιστορίες να πουν και ο κύριος Γιάννης μας έδειξε ακόμη και την καρέκλα κουρείου που ο προ-παππούς του Νίκου είχε φέρει από την Αμερική το 1926 και που τώρα ο ίδιος θα συντηρούσε. Όσο για μένα, ήμουν ο μόνος μη Έλληνας εκείνο το πρωί, αλλά όλοι πάρα ήταν απασχολημένοι προσέχοντας το κάθε τους βήμα στην απότομη αναρρίχηση για να με προσέξουν.

Ο οδηγός μας, ο οποίος είχε βαπτιστεί πριν από εξήντα χρόνια στην εκκλησία του Αι Γιάννη του Νηστευτή, ξεκίνησε με τα πόδια κουβαλώντας τέσσερις πελώριους άρτους πάνω στον ώμο του και παρόλα αυτά μας ξεπέρασε για πάνω από είκοσι λεπτά στην ανάβαση. Αυτή ήταν η ετήσια αναρρίχηση στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Νηστευτή, που τώρα λειτουργεί μια φορά το χρόνο στις 29 Αυγούστου. Μουλάρια περνούσαν το βραχώδες μονοπάτι καθώς αναρριχόμασταν ταυτόχρονα με την αυγή. Μια ώρα αργότερα φτάσαμε την κορυφή και αντικρίσαμε μια εκπληκτική θέα της νότιας Ελλάδας. Σταματήσαμε έξω από μια μικρή πέτρινη εκκλησία δίπλα στην απόκρημνη πλαγιά,

αρκετά μεγάλη ώστε να χωρέσει δέκα άτομα, ενώ άλλα ογδόντα στέκονται κοντά και να ακούν τη ψαλμωδία από τα ηχεία. Σύντομα, ο Ιερέας περιέφερε έναν άρτο μέσα στο πλήθος και τον ευλόγησε, ενώ οι ντόπιοι άρχισαν να κόβουν τους υπόλοιπους άρτους σε κομμάτια και να τους μοιράζουν. Κάθε φέτα και διαφορετική: μία πικρόξινη, άλλη με γεύση μωσχοκάρυδο, άλλη με μαστίχα.

Στα μέσα του πρωινού ο ήλιος πια έλαμπε κανονικά και είχε έρθει η ώρα της επιστροφής. Στα μισά της διαδρομής, σταματήσαμε σε ένα απλό σπίτι χτισμένο μέσα στα δένδρα στην πλαγιά του βουνού. Και άλλοι άνθρωποι που επίσης δεν είχαμε ξανά συναντήσει μας υποδέχτηκαν στο τραπέζι τους προσφέροντας μας σπιτική μπλόπιτα και κρασί. Σε κοντινή απόσταση βρισκόταν μια μαρμάρινη βρύση με γλυκό νερό και δίπλα ένα μονοπάτι που οδηγούσε προς το επόμενο σπίτι και συνέχιζε προς τα κάτω, συνδέοντας κατά μήκος του τις καλοκαιρινές κατοικίες. Αυτοί οι ιδιοκτήτες μας κάλεσαν στην παρέα τους για ελιές, γλυκά κριτσίνια και ρακή. Σε λίγο, ακόμη μια φωνή από ψηλά. «Πηγαίνετε στο παρακάτω σπίτι», ήταν ο οδηγός μας. «Θα σας συναντήσω εκεί για μεσημεριανό».

Εκεί, για ένα ακόμα γεύμα, καθίσαμε στο τραπέζι με θέα ένα πανέμορφο πανόραμα της ελληνικής υπαίθρου. Πίσω μας, από μια κουζίνα χτισμένη στην προεξοχή ενός βράχου, ανοικτή στα στοιχεία της φύσης, μας σερβίρισαν φακές. Οι σπιτικές ντομάτες και τα αγγούρια που συνόδευαν τη σούπα ήταν μια γαστρονομική εμπειρία, με κάθε μπουκιά να αξίζει ένα επιπλέον αστέρι Michelin.

Ζαλισμένοι –όχι από το υψόμετρο– και χωρίς άλλο χώρο στο στομάχι, αρνηθήκαμε άλλο ένα γεύμα με άφθονες συγνώμες. Πίσω στο αυτοκίνητο, το ζευγάρι σταμάτησε μετά από μερικές στροφές για να μας δείξει μια άποψη του χωριού, μια εικόνα τόσο γαλήνια όσο πουθενά. Τα λίγα εστιατόρια και καφετέριες στην πλατεία προσέφεραν πολλά τραπέζια αλλά χωρίς τουρίστες να τα γεμίσουν. Ο πληθυσμός αυξάνει το καλοκαίρι, αλλά οι μόνιμοι κάτοικοι το χειμώνα μετράνε σε μερικές εκατοντάδες. Όπου και να κοιτάξεις στη γύρω περιοχή βλέπεις καστανιές εξ ου και το παλιό όνομα “Καστανιά”. Αυτό άλλαξε περί το 1921 όταν το ελληνικό Κράτος θέλοντας να σβήσει τις οθωμανικές και σλαβικές αναφορές ανά την επικράτεια, το μετονόμασε σε Καστόρειο από τον ποταμό Κάστορα που το διαπερνά. (Κάποιοι ντόπιοι μας είπαν επίσης το όνομα δόθηκε ως φόρος τιμής στους μυθικούς Διόσκουρους Κάστορα και Πολυδεύκη). Δεν προλάβαμε καλά καλά να φύγουμε και αμέσως δεχτήκαμε την πρόταση να επιστρέψουμε τον Νοέμβριο για τη γιορτή της Μπουκουβάλας, της συγκομιδής της ελιάς.

Καθώς απομακρυνόμασταν και με το στόμα γεμάτο σταφύλια παρά το γεγονός ότι ήμουν σκασμένος απ' το φαϊ, ρώτησα τον Νίκο, πώς γινόταν όλοι να είναι τόσο φιλόξενοι παρ'όλο που εμείς δεν είχαμε να προσφέρουμε τίποτα. Χαριτολογώντας, μου θύμισε τότε ότι είχα προσφέρει κάτι. Στο δρόμο κατεβαίνοντας από το βουνό μετά τη λειτουργία είχα μεταφέρει μια βαριά βάση μικροφώνου. Ήταν το λιγότερο που θα μπορούσα να κάνω, αλλά η προσφορά μου δεν είχε περάσει απαρατήρητη. Χαμογέλασα στη σκέψη του ελαιόλαδου και την επανένωση με ανθρώπους που αδημονούσα να ξαναδώ.

Το Καστόρειο χάθηκε στο παρελθόν, ίσως, αλλά ήταν ένα μέρος που θα μπορούσα να νιώσω σαν στο σπίτι μου στο μέλλον. Το δικό μου προσκύνημα δεν ήταν μόνο στο Άγιο Ιωάννη το Νηστευτή αλλά στην ελπίδα για μια νέα αρχή στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Και παραφράζοντας την ταινία του Christopher Monger, “Ήμουν ο Άγγλος που ανέβηκε το λόφο αλλά κατέβηκε Έλληνας”.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΟΠΟΙΟΣ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΜΟΝΑΧΟΣ ΤΟΝ ΤΡΩΕΙ Ο ΛΥΚΟΣ

Πριν από μερικά χρόνια ο καθηγητής του ΕΜΠ συμπατριώτης μας Νίκος Ανδριανόπουλος είχε γράψει ένα εξαιρετικό άρθρο στον Πολυδέκη, όπου έθετε προβληματισμούς σχετικά με την καλλιέργεια της ελιάς στην περιοχή μας.

Μιας και ξεκινάει η νέα ελαιοκομική περίοδος, η οποία αναμένεται σημαντική, εκτός από όπτο, σκεφτήκαμε να μεταφέρουμε σε αυτό το τεύχος ορισμένα στοιχεία σχετικά με το κόστος παραγωγής του ελαιολάδου και τις παραμέτρους που το επηρεάζουν και την αλυσίδα αξίας του, όπως έχουν προκύψει από μελέτες του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου.

Έχουμε γράψει σε προηγούμενα άρθρα μας ότι το ελαιολάδο αποτελεί πλέον διεθνές προϊόν. Πάνω από έντεκα εκατομμύρια εκτάρια (ένα εκτάριο αντιστοιχεί σε δέκα στρέμματα) καλλιεργούνται σε 47 χώρες και στα δύο ημισφαίρια της γης.

Σε μια επίσημη μελέτη που εκδόθηκε το 2015 αξιολογείται το κόστος διαφορετικών καλλιεργειών. Σκοπός της μελέτης ήταν να βοηθήσει τους ελαιοκαλλιεργητές να προσδιορίσουν τα στάδια της διαχείρισης των καλλιεργειών όπου είναι λιγότερο ανταγωνιστικοί από άλλους και να τους ενθαρρύνουν να εφαρμόσουν στρατηγικές για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους, για παράδειγμα μέσω προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας.

Για τους σκοπούς της μελέτης οι καλλιέργειες κατηγοριοποιούνται σε επτά κατηγορίες:

- S1: Παραδοσιακές καλλιέργειες, μη αρδευόμενες, σε απότομες πλαγιές με κλίση > 20% και <180 δέντρα/10 στρέμματα.
- S2: Παραδοσιακές καλλιέργειες, αρδευόμενες, σε απότομες πλαγιές με κλίση > 20% και <180 δέντρα/10 στρέμματα.
- S3: Παραδοσιακές καλλιέργειες, μη αρδευόμενες, σε μέτριες πλαγιές με κλίση < 20% και <180 δέντρα/10 στρέμματα.
- S4: Παραδοσιακές καλλιέργειες, αρδευόμενες, σε μέτριες πλα-

γιές με κλίση < 20% και <180 δέντρα/10 στρέμματα.

S5: Καλλιέργειες, μη αρδευόμενες, με έντονες βροχοπτώσεις και 180-800 δέντρα/10 στρέμματα.

S6: Αρδευόμενες καλλιέργειες, με εντατική άρδευση, και 180-800 δέντρα/10 στρέμματα.

S7: Αρδευόμενες καλλιέργειες,

με υπερεντατική άρδευση, και >800 δέντρα/10 στρέμματα.

Όπως βλέπουμε υπάρχουν καλλιέργειες με περισσότερα από 800 δέντρα ανά 10 στρέμματα.

Ένα το κρατούμενο που λέγαμε και στην αριθμητική.

Οι τέσσερις από τις επτά κατηγορίες είναι παραδοσιακές

των ελαιώνων καλλιεργούνται με παραδοσιακά συστήματα και το 26 τοις εκατό με εντατικά συστήματα. Το συνθεότερο σύστημα καλλιέργειας σε όλες τις χώρες είναι το παραδοσιακό μη αρδευόμενο σε απότομες πλαγιές (S1: 33%), ακολουθούμενο από το παραδοσιακό μη αρδευόμενο σε μέτριες πλαγιές (S3: 30%)

και το εντατικό αρδευόμενο σύστημα (S6: 18 %). Τα λιγότερο συχνά συστήματα είναι το παραδοσιακό αρδευόμενο σύστημα σε απότομες πλαγιές (S2: 0,6%) και το σύστημα υπερεντατικής άρδευσης (S7: 4%). Ορισμένες χώρες ανέφεραν μικρό αριθμό συστημάτων καλλιέργειας όπως

στις χώρες της νότιας Μεσογείου, με εξαίρεση το Ισραήλ. Τέλος, οι τοπικές και αυτόχθονες ποικιλίες κυριαρχούν στα παραδοσιακά συστήματα καλλιέργειας ενώ οι νέες ποικιλίες κυριαρχούν στα εντατικά.

Τα συμπεράσματα.

- Η απόδοση σε ελαιολάδο είναι μεγαλύτερη στις παραδοσιακές χώρες ελαιοπαραγωγής στη νότια περιοχή της Μεσογείου και πολύ χαμηλότερη στις χώρες της Νότιας Αμερικής.

- Η παραγωγή ελαιοκάρπου σε μη αρδευόμενες καλλιέργειες είναι σημαντικά υψηλότερη στις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου - το λίκνο της ελαιοκαλλιέργειας - από ό, τι στις χώρες της Δυτικής Μεσογείου.

- Η παραγωγή ελαιολάδου/10 στρέμματα αυξάνεται με την εντατικοποίηση καλλιέργειας και την άρδευση, παρουσιάζοντας γραμμική αύξηση από S1 (370 kg/10 στρ) σε S7 (1.579 kg/10 στρ). Δηλαδή μια εντατικοποιημένη καλλιέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη μη εντατικοποιημένη έχει σχεδόν πενταπλάσια απόδοση παραγωγής

- Η μέση παραγωγή, όλα τα συστήματα και όλες οι χώρες, είναι στα 816 κιλά/στρέμμα. Οι χώρες με την υψηλότερη μοναδιαία παραγωγή είναι το Ισραήλ, η Αλβανία και η Αλγερία, ενώ εκείνες με τη χαμηλότερη είναι η Ιταλία, το Ιράν, το Μαρόκο και η Τυνησία.

Κόστος παραγωγής

- Το κόστος καλλιέργειας διαφέρει δραματικά μεταξύ των παραγωγών χωρών και των καλλιεργητικών συστημάτων.

- Τα εντατικά και αρδευόμενα συστήματα καλλιέργειας (S6 και S7) έχουν το υψηλότερο κόστος παραγωγής/εκτάριο αλλά και την υψηλότερη παραγωγή. Ως εκ τούτου, το κόστος μονάδας είναι χαμηλότερο. Αντιστρόφως, τα πιο παραδοσιακά συστήματα και

Η παραγωγή ελαιολάδου/10 στρέμματα αυξάνεται με την εντατικοποίηση καλλιέργειας και την άρδευση, παρουσιάζοντας γραμμική αύξηση από S1 (370 kg/10 στρ) σε S7 (1.579 kg/10 στρ). Δηλαδή μια εντατικοποιημένη καλλιέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη μη εντατικοποιημένη έχει σχεδόν πενταπλάσια απόδοση παραγωγής

και οι υπόλοιπες εντατικές.

Τα χαρακτηριστικά της μελέτης και οι πρώτες διαπιστώσεις.

Στοιχεία αναλύθηκαν από 15 χώρες-μέλη του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου, δηλαδή Αλβανία, Αλγερία, Αργεντινή, Ελλάδα, Ιράν, Ισραήλ, Ιταλία, Ιορδανία, Λίβανο, Μαρόκο, Πορτογαλία, Ισπανία, Τυνησία, Τουρκία και Ουρουγουάη. Στις αναλυόμενες χώρες το 74 τοις εκατό

η Ουρουγουάη (1), η Ιορδανία (2), η Ελλάδα και η Αργεντινή (3), ενώ άλλες μέχρι έξι (Αλβανία, Ιταλία, Λίβανος, Μαρόκο και Ισπανία). Μόνο η Πορτογαλία ανέφερε δεδομένα για τα επτά συστήματα, αν και τα συστήματα S2 και S4 δεν είναι αντιπροσωπευτικά σε αυτή τη χώρα. Όπως αναμένεται τα αγροκτήματα στις παραδοσιακές καλλιέργειες είναι κατά πολύ μικρότερα από τις εντατικές. Επίσης η καλλιέργεια είναι λιγότερο μηχανοποιημένη

τα μη αρδευόμενα συστήματα έχουν υψηλότερο κόστος παραγωγής ανά κιλό ελιάς, δηλαδή είναι λιγότερο αποδοτικά.

• Το κόστος παραγωγής της ελιάς στην εκμετάλλευση αντιστοιχεί στο 84% του συνολικού κόστους παραγωγής ενός κιλού ελαιολάδου. Η μεταφορά και η επεξεργασία της ελιάς αντιπροσωπεύουν το υπόλοιπο 16%. Συνεπώς, η προσοχή πρέπει να επικεντρωθεί στη βελτιστοποίηση της γεωργικής παραγωγής, όπου υπάρχει περισσότερο περιθώριο βελτίωσης.

• Στο επίπεδο ελαιοποίησης, το κόστος διαφέρει σημαντικά μεταξύ των χωρών, κυμαινόμενο από 0,16 ευρώ/kg θρυμματισμένης ελιάς στην Ουρουγουάη έως 0,03 ευρώ/kg στην Ισπανία και καθορίζεται κυρίως από το μέσο μέγεθος του ελαιοτριβείου.

• Το μέσο συνολικό κόστος παραγωγής ενός κιλού ελαιολάδου, ανά σύστημα καλλιέργειας, κυμαίνεται από 3,45 ευρώ/kg στο παραδοσιακό μη αρδευόμενο σύστημα σε απότομες πλαγιές (S1) έως 2,05 ευρώ/kg στο υπερνατικό σύστημα (S7). Το κόστος μειώνεται γραμμικά μεταξύ αυτών των δύο συστημάτων, καθώς η εντατικοποίηση της καλλιέργειας αυξάνεται. Το μέσο αριθμητικό κόστος παραγωγής ενός κιλού ελαιολάδου (όλες οι χώρες) ανέρχεται σε 2,78 ευρώ/kg.

Από αυτό το ποσό, 2,33 ευρώ/kg είναι το κόστος εκμετάλλευσης και 0,45 ευρώ/kg είναι τα έξοδα μεταφορών και επεξεργασίας του ελαιολάδου.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των συμμετεχουσών χωρών όσον αφορά στην καλλιέργεια της ελιάς, το μέσο σταθμισμένο κόστος παραγωγής ενός κιλού ελαιολάδου παγκοσμίως ανέρχεται σε 2,63 ευρώ/kg.

Οι χώρες όπου το μέσο σταθμισμένο κόστος είναι σημαντικά υψηλότερο από το μέσο όρο είναι, κατά φθίνουσα σειρά, το Ιράν, ο Λίβανος, η Αλγερία, η Ουρουγουάη, η Ιταλία και το Ισραήλ. Οι χώρες στις οποίες το μέσο σταθμισμένο κόστος είναι πολύ χαμηλότερο από το μέσο

είναι σαφώς το Μαρόκο, η Τυνησία και η Τουρκία. Υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές κόστους μεταξύ των χωρών. Η υψηλότερη μέση τιμή καταγράφεται στο Ιράν (6,26 ευρώ/kg) και η χαμηλότερη στην Τουρκία (1,93 ευρώ/kg).

Τα κόστη στην Ιορδανία, την Αλβανία, την Αργεντινή, την Ισπανία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία βρίσκονται γύρω από τον παγκόσμιο μέσο όρο.

Γενικά, οι χώρες στις οποίες

Ως εκ τούτου, υπάρχει αρκετός χώρος για τη μείωση του κόστους στις χώρες όπου είναι υψηλότερο μέσω της μεταφοράς τεχνολογίας και εμπειρογνομοσύνης και μόνιμης κατάρτισης.

Οι συστάσεις στις οποίες καταλήγει η μελέτη είναι:

• Μετατροπή των ελαιώνων S1, S2, S3 και S4 σε πιο εντατικά, μηχανοποιημένα συστήματα όταν το έδαφος, η διαθεσιμότητα ύδα-

οι τιμές πώλησης τα νέα δεν μπορεί να είναι και τόσο καλά.

• Προβολή της κατάρτισης και της μεταφοράς γνώσης ως εργαλεία βελτιστοποίησης του κόστους σε χώρες, όπου, σύμφωνα με αυτή τη μελέτη, οι πολιτιστικές πρακτικές δεν φαίνεται να είναι οι πλέον κατάλληλες για τη δημιουργία αποδόσεων.

Ας δούμε συζητήσεις στο Συμβούλιο ήδη από το 2010.

Εργαλεία που προτείνονται ως αποτελεσματικά είναι συμπτώσεις με εισαγωγείς/διανομείς στον προορισμό-αγορά (κοινοπραξίες, στρατηγικές συμμαχίες), αγορά εταιρείας με μερίδιο αγοράς στην αγορά προορισμού, εμπορικοί αντιπρόσωποι στην αγορά προορισμού, μάρκετινγκ μέσω κοινοπραξιών εξαγωγών, άμεσες πωλήσεις (διεθνείς κατάλογοι, Διαδίκτυο...), δημιουργία εγκαταστάσεων συσκευασίας και εμπορίας στην περιοχή της αγοράς προορισμού. Ήδη από το 2010 προβλέπεται η πιθανότητα μεγαλύτερης αύξησης της παραγωγής από ό,τι η κατανάλωση μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Άρα απαιτούνται προληπτικές ενέργειες για την ανάπτυξη της ζήτησης και προώθησης, και βέβαια πάντα η ομαδοποίηση των παραγωγών.

Είναι προφανές ότι το μέλλον δεν προοιωνίζεται αίσιο και ειδικά για τους νέους παραγωγούς απαιτείται αρκετή προσοχή αν θα προχωρήσουν και πώς με την καλλιέργεια της ελιάς.

Ένα είναι σίγουρο. Ότι τον μοναχό θα τον φάει ο λύκος. Ε.Λ.

Πηγές:

International olive Council, 2015, "INTERNATIONAL OLIVE OIL PRODUCTION COSTS STUDY: RESULTS, CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS", <http://www.internationaloliveoil.org/documents/index/1815-international-olive-oil-production-costs-study>
Mili S., 2010: "The Olive Oil Value Chain: International Prospects and Challenges", Presented to the IOC Advisory Committee
Essaouira, 22 June 2010, <http://www.internationaloliveoil.org/estaticos/view/307-the-olive-oil-value-chain-in-spain>.

Τα εντατικά και αρδευόμενα συστήματα καλλιέργειας (S6 και S7) έχουν το υψηλότερο κόστος παραγωγής/εκτάριο αλλά και την υψηλότερη παραγωγή. Ως εκ τούτου, το κόστος μονάδας είναι χαμηλότερο. Αντιστρόφως, τα πιο παραδοσιακά συστήματα και τα μη αρδευόμενα συστήματα έχουν υψηλότερο κόστος παραγωγής ανά κιλό ελιάς, δηλαδή είναι λιγότερο αποδοτικά.

το κόστος παραγωγής ενός κιλού ελαιολάδου είναι η πλέον συμφέρουσα βρίσκονται στη νότια και ανατολική Μεσόγειο (συγκεκριμένα το Μαρόκο και η Τυνησία στη Βόρεια Αφρική και η Τουρκία). Κατά συνέπεια, η ελιά μπορεί να αναμένεται να επεκταθεί στις χώρες αυτές στο μέλλον, είτε με εγχώριο είτε με ξένο κεφάλαιο.

Οι δαπάνες είναι αναπόφευκτα υψηλότερες σε ορισμένες

τοσ και το μέγεθος το επιτρέπουν.

• Ενθάρρυνση των ελαιοπαραγωγών και των ελαιοτριβείων να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί μέσω συνεργατικών στρατηγικών όπως οι ολοκληρωμένες καλλιέργειες ή συλλογικότητες.

• Καλύτερη χρήση των παραπροϊόντων και αναζήτηση νέων χρήσεων μέσω της έρευνας, της ανάπτυξης και της τεχνολογικής εξέλιξης.

Το κόστος παραγωγής της ελιάς στην εκμετάλλευση αντιστοιχεί στο 84% του συνολικού κόστους παραγωγής ενός κιλού ελαιολάδου. Η μεταφορά και η επεξεργασία της ελιάς αντιπροσωπεύουν το υπόλοιπο 16%. Συνεπώς, η προσοχή πρέπει να επικεντρωθεί στη βελτιστοποίηση της γεωργικής παραγωγής, όπου υπάρχει περισσότερο περιθώριο βελτίωσης.

χώρες παραγωγής για σαφείς και συγκεκριμένους λόγους, για παράδειγμα λόγω του υψηλότερου κόστους νερού στο Ισραήλ και των χαμηλών αποδόσεων ελαιολάδου στην Ουρουγουάη.

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών όσον αφορά στο κόστος, ακόμη και στο πλαίσιο των ίδιων καλλιεργητικών συστημάτων. Εκτός από τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας, αυτό οφείλεται στις διαφορές στις πρακτικές διαχείρισης των καλλιεργειών ελιάς.

• Βελτίωση της ποιότητας και των χαρακτηριστικών των ελαιολάδων, ιδιαίτερα αυτών που παράγονται στα συστήματα S1, S2, S3 και S4.

• Ενθάρρυνση της προώθησης ως ένα από τα σημαντικότερα στρατηγικά εργαλεία για την ενίσχυση της τρέχουσας τάσης κατανάλωσης και την εξασφάλιση υψηλότερων τιμών πώλησης για το ελαιόλαδο με βάση την υψηλότερη ζήτηση που προκύπτει. Άρα εάν δεν αυξηθεί η ζήτηση και

Ο Σύλλογος Πελοποννησίων του Μπουένος Άιρες "Ο ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΟΡΙΑ"

Μετά τη δημοσίευση πέρυσι του άρθρου μου για τους Έλληνες στην Αργεντινή (τεύχος 39) η Κρυσταλλία Αγγελόπουλου παρέδωσε στη σύνταξη του Πολυδεύκη αντίγραφα μίας σειράς καρτ-ποστάλ, τις οποίες ο πατέρας της Juan (Γιάννης) Αγγελόπουλος είχε αποστείλει από το Μπουένος Άιρες στα τέλη της δεκαετίας του '30 (τεύχος 40).

Ως εκ τούτου, κατά τη διάρκεια της παραμονής μου στο Μπουένος Άιρες τον Μάιο του τρέχοντος έτους, ήρθα σε επαφή με τον πελοποννησιακό σύλλογο "Ο Γέρος του Μοριά" για να μάθω αν υπάρχουν μέλη, που έχουν άμεση σχέση με τα χωριά του βόρειου Ταϋγκετου. Είχα την τύχη να συναντηθώ με δύο από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, οι οποίοι είχαν έρθει στην Αργεντινή ως έφηβοι τη δεκαετία του '50, μαζί με την τελευταία «φουρνιά» Ελλήνων μεταναστών, ο Ιωάννης Παπαγιαννόπουλος από τα Καλάβρυτα Αχαΐας και ο Παναγιώτης Ζώταλης από την Κρεμαστή Λακωνίας. Τσοπανόπουλα και οι δύο και με ελλιπή σχολική εκπαίδευση, εργάστηκαν σκληρά, παντρεύτηκαν και απέκτησαν οικογένεια.

Τα πετρέλαια, οι σιδηρόδρομοι, τα σφαγεία και οι βιομηχανίες κατάψυξης νωπών κρεάτων ήταν οι κύριες πρώτες κατευθύνσεις των τότε μεταναστών. Όμως, πολλοί είχαν την επιθυμία να αποκτήσουν τη δική τους επιχείρηση, και άρχισαν να εμφανίζονται κιόσκια, ζαχαροπλαστεία, ταβέρνες και ραφτάδικα με ελληνικές ταμπέλες στο Μπουένος Άιρες. Έτσι και ο Παναγιώτης Ζώταλης, του οποίου τα παιδιά συνεχίζουν τη λειτουργία της επιχείρησής του, στον τομέα της γαστρονομίας.

Οι συνομιλητές μου μού είπαν, ότι δεν γνωρίζουν κανένα τωρινό μέλος που να είναι απόγονος μεταναστών από τα "δικά μας" χωριά. Ωστόσο αναφέρθηκαν σε μέλη με καταγωγή από άλλα χωριά της Λακωνίας, όπως τα Κουπιά, ο Λαμπόκαμπος, το Γεράκι, ο Βρονταμάς και το Αλεποχώρι. Έλληνες με το επώνυμο Αγγελόπουλος δεν ήξεραν. Ίσως ο Ιωάννης Αγγελόπουλος να μην άφησε απογόνους στην Αργεντινή και επομένως το επώνυμο να μην υπάρχει πια εκεί. Επιπλέον, πολλοί άλλαξαν τόσο τα ονόματα όσο και τα επώνυμά τους, έτσι ώστε να ακούγονταν περισσότερο ισπανικά. Άλλοι πάλι μετακινήθηκαν από το Μπουένος Άιρες στην επαρχία, όπου βρήκαν δουλειά.

Η συνάντησή μας πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του συλλόγου στο San Telmo, στο νοτιοδυτικό τμήμα του κέντρου του

Μπουένος Άιρες. Ο Ελληνικός Πελοποννησιακός σύλλογος ιδρύθηκε το 1962, και το όνομά του, "Ο Γέρος του Μοριά", είναι φυσικά αφιέρωμα στον πρωτεργάτη της επανάστασης του 1821 και εθνικό μας ήρωα, Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Η ιδέα της δημιουργίας ενός θεσμού που να συγκεντρώνει τους Έλληνες της Πελοποννήσου προέκυψε από το γεγονός, ότι το 80% των Ελλήνων που ζούσαν τότε στο Μπουένος Άιρες προερχόταν από εκεί. Κατά την ίδρυσή του, ο σύλλογος είχε 1.800 μέλη. Μέχρι το 1965 δεν είχε έδρα ούτε νομικό καθεστώς. Οι συναντήσεις των μελών και του διοικητικού

συμβουλίου πραγματοποιούνταν στα σπίτια των οικογενειών, σε ζαχαροπλαστεία ή εστιατόρια. Για τις εορτές ενοικιάστηκαν άλλες αίθουσες. Το 1965, με την πώληση παλαιών αγροτεμαχίων και δωρεές από τα μέλη, αποκτήθηκε το κτίριο στο οποίο λειτουργεί σήμερα η έδρα του συλλόγου. Τα πρώτα μέλη, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Ιωάννης Παπαγιαννόπουλος και ο Παναγιώτης Ζώταλης, είχαν ως πρωταρχικό στόχο να δημιουργήσουν έναν τόπο συνάντησης, όπου οι Έλληνες μπορούσαν να διατηρήσουν τα έθιμα, τη γλώσσα και την ελληνική ταυτότητα, και να μεταδώσουν αυτές τις αξίες στα παιδιά και τα εγγόνια τους.

Η μετανάστευση από την Ελλάδα στην Αργεντινή έπαψε, όπως ήδη αναφέρθηκα, σχεδόν εξ ολοκλήρου τη δεκαετία του '50, και έτσι, εκτός από τους λίγους ηλικιωμένους, τα σημερινά μέλη είναι απόγονοι (μέχρι τρίτη και τέταρτη γενιά) από τους οποίους πολλοί δεν μιλάνε καλά η καθόλου τα ελληνικά. Επομένως ο σύλλογος διοργανώνει

διδασκαλία ελληνικής γλώσσας μία φορά την εβδομάδα και οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερα επίπεδα. Δύο φορές την εβδομάδα διδάσκεται ελληνικός λαϊκός χορός, ώστε μέσα από τους χορούς να μεταδίδονται στους μαθητές οι παραδόσεις του ελληνικού λαού. Κάθε Σάββατο ο σύλλογος ανοίγει τις πόρτες του για τα παιδιά ηλικίας από 5 έως 12 ετών, με τον σκοπό να μάθουν τα ήθη και έθιμα διάμεσου των ελληνικών χωρών, της ελληνικής γλώσσας, παιχνιδιών και μαγειρικού εργαστηρίου. Επιπλέον γίνονται μαθήματα Yoga και Tai Chi για νέους και ενήλικους. Μία φορά το μήνα διοργανώνεται "ταβέρνα" με περίπου 200 συμμετέχοντες. Σερβίρονται τυπικά ελληνικά πιάτα και οι χορευτικές ομάδες παρουσιάζουν ελληνικούς λαϊκούς χορούς. Το Πάσχα συναντιούνται τα μέλη εδώ για να το γιορτάσουν με μαγειρίτσα, αρνάκι και κόκκινα αυγά. Μου είπαν, ότι παρά το γεγονός ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία του Μπουένος Άιρες και Νοτίου Αμερικής και ο Αρχιεπίσκοπος κ. Ταράσιος έχει έδρα εδώ, αυτή την στιγμή δυστυχώς δεν υπάρχουν μόνιμοι Έλληνες ιερείς στις ενορίες του Μπουένος Άιρες. Επισήμαιναν επίσης, ότι ο αριθμός των εκκλησιαζομένων μειώνεται, κυρίως επειδή όλο και περισσότεροι γάμοι είναι μικτοί.

Ο κυρ Γιάννης από τα Καλάβρυτα και οι συγγενείς του δεν πηγαίνουν πια συχνά στην Ελλάδα. Και εδώ παίζουν ρόλο οι μικτοί γάμοι, νύφες, γαμπροί και συμπαέροι με άλλη καταγωγή, και φυσικά η μεγάλη απόσταση και τα ακριβά εισιτήρια. Όμως, ο κυρ Παναγιώτης από την Κρεμαστή προσαθεί να γυρίσει κατά διαστήματα στην Ελλάδα. Κάθε φορά κάθεται μερικούς μήνες και επισκέπτεται τους συγγενείς και γνωστούς του. Μου είπε, πως έχει ακούσει για το Καστόρι, και του πρότεινα, στα πλαίσια του επόμενου ταξιδιού του στην Ελλάδα, οπωσδήποτε να επισκεφθεί το όμορφο χωριό μας για να το γνωρίσει από κοντά.

Μπορείτε φυσικά να επικοινωνήσετε με το σύλλογο για οποιαδήποτε ερώτηση. Εκτός από την ιστοσελίδα (στα ισπανικά) και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, έχει επίσης προφίλ στο Facebook. Οι επικοινωνίες με τη γραμματεία του συλλόγου πρέπει όμως κατά προτίμηση να γίνουν στα ισπανικά.

<http://www.peloponense.org.ar/>
info@peloponense.org.ar
<https://www.facebook.com/UnionHelénicaPeloponense/>

Κάρεν-Καλίσσα Χιώτη

Ομαδική Συνεργασία: Πελλάνα

ΜΕΡΟΣ Α'

Η έναρξη των τριήμερων εκδηλώσεων «Στου Χρόνου τα Γυρίσματα» το 2017, με βρήκε στο προαύλιο του σχολείου να απολαμβάνω το χορευτικό πρόγραμμα. Όμως η εναρκτήρια ομιλία του Βασίλη Λαγανά με εξέπληξε αλλά και με προβληματίσε όταν μίλησε για τη συνεργασία, ή καλύτερα την έλλειψη συνεργασίας, στο 3ήμερο πρόγραμμα.

Όμως το καλοκαίρι του 2018, στο πρώτο μας αντάμωμα, η έλλειψη συνεργασίας έγινε πιο εμφανής, πιο έντονη. Αντί όλοι μας να προσπαθούμε και να υποστηρίξουμε αυτό το σπουδαίο γεγονός, παρατήρησα την διαφωνία και την αδιαφορία μεταξύ των διαφορετικών οργανισμών και των ανθρώπων του χωριού. Η συνέντευξη μεταξύ παλαιών συγχωριανών γίνεται για να ξανά συναντηθούμε και να ενωθούμε όλοι ανεξάρτητα εάν ζούμε εντός ή εκτός Καστανιάς.

Δυστυχώς δεν ήταν το μόνο περιστατικό. Ήταν ακόμα πιο εμφανής η έλλειψη συνεργασίας, κατεύθυνσης και απόφασης αναφορικά με την Πελλάνα. Μας δόθηκε η ευκαιρία φέτος να επισκεφτούμε, για πρώτη φορά, τον αρχαιολογικό χώρο της Πελλάνας. Εξεπλάγην όταν τον είδα περιφραγμένο και κλειδωμένο (έπρεπε, από ό,τι με πληροφόρησαν, πριν την άφιξή μας να έχουν γίνει οι απαραίτητες συνεννοήσεις για να υπάρχει φύλακας να ξεκλειδώσει την πόρτα). Παράλληλα το θέαμα των τάφων ήταν αποκαρδιωτικό. Ο χώρος ήταν γεμάτος με ένα μέτρο αγριόχορτα. Ο καλός μας φίλος κ. Γιάννης Αρφάνης προσφέρθηκε να μας ξαναγήσει και να μας πει περιληπτικά την ιστορία του χώρου και των τάφων. Με παρότρυνε δε να γράψω λίγα λόγια για τον Πολυδεύκη.

Στη συνέχεια έγινα κοινωνός

μιας σπουδαίας πληροφορίας, ότι στην περιοχή μας έγινε μια σημαντική ανακάλυψη. Οι αρχαιολόγοι, το 2007, κατά τη διάρκεια ανασκαφών θεώρησαν ότι ήταν κοντά στην ανακάλυψη της πόλης των Λακεδαιμόνων. Όμως κάθε προσπάθεια ανασκαφής του μαγευτικού αυτού τόπου, έχει μπλοκαριστεί. Η αρχαία πόλη "Λακεδαίμων", μια πόλη παλαιότερη από τις φημισμένες Μυκήνες, έχει μπερδέψει ιστορικούς και αρχαιολόγους εδώ και δεκαετίες. Η ύπαρξή της σπάνια αναφέρεται και φάνηκε ότι η ανακάλυψη της είχε "ταράξει τα ήρεμα νερά" της μέχρι τώρα γνωστής ιστορίας.

Ο διευθυντής του κυβερνητικού οργανισμού, υπεύθυνου για τις αρχαιολογικές ανασκαφές στην Ελλάδα Δρ. Θεόδωρος Σπυρόπουλος και η ομάδα του, κατόρθωσαν να βρουν αρχαιολογικά ευρήματα στη σημερινή Πελλάνα, που επιβεβαιώνουν ότι αυτή είναι η μυθική πόλη των Λακεδαιμόνων.

Ιδιαίτερα σημαντική, επίσης, ήταν η ανακάλυψη αρχαίας ελληνικής γραφής που χρονολογείται από μια εποχή στην οποία δεν υπήρχε καμία γνώση ότι υπήρχε αρχαία ελληνική γραφή. Το συμπέρασμα μιας τέτοιας διαπίστωσης είναι ότι η ελληνική γλώσσα δεν θα μπορούσε να

προέρχεται από τη φοινικική γλώσσα, όπως πιστεύεται σήμερα, αλλά το αντίστροφο. Ένα τόσο σημαντικό εύρημα αλλάζει εντελώς τη γραφή της ιστορίας και ίσως γι' αυτό, λίγο μετά την ανακάλυψη, οι κυβερνητικές αρχές κάλυψαν τους τάφους κάτω από χωμάτινα στρώματα, καλύπτοντας αποτελεσματικά όλα τα στοιχεία αυτού του αρχαίου τόπου.

Εκείνη την εποχή, η δικαιολογία που δόθηκε ήταν ότι καλύφθηκαν οι τάφοι για να προστατευτούν μέχρι να συνεχιστούν οι ανασκαφές, ίσως το επόμενο έτος. Λοιπόν, αυτό ήταν πριν από 10 χρόνια και είναι σαφές ότι η κυβέρνηση δεν είχε καμία

λε την Πελλάνα στο προσκήνιο αφού κατάργησε την αρχαιολογική ανακάλυψη; Γιατί αυτή η αντίθεση;

Αναρωτιέμαι, εάν υπάρχουν αιτίες που οι πολίτες μίας κοινότητας δυσκολεύονται ή δεν μπορούν να συμμετέχουν σε ομαδικές εργασίες; Άραγε αυτά τα αίτια να είναι μαθησιακά ή κληρονομική συμπεριφορά; Κατά τη δική μου γνώμη και σε σχέση με τα σχολικά μου χρόνια, η συμπεριφορά μας είναι μαθησιακή και αρχίζει από μικρά παιδιά.

Πολλοί θα επικρίνουν, «απ' έξω από το χορό πολλά τραγούδια ξέρεις». Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτός

ο "απ' έξω" μπορεί να δει την εικόνα πιο ξεκάθαρα και χωρίς προκατάληψη.

Δεν γνωρίζω τις λεπτομέρειες για την οργάνωση και εκτέλεση του «Ανταμώματος» αλλά πρέπει όλοι να συμφωνήσουν ότι η ομαδική συνεργασία έχει καλύτερα και ποιο ευχάριστα αποτελέσματα. Επομένως, η ομαδική εργασία πρέπει να είναι συνεκτική και όχι αποκλειστική. Ο στόχος δεν είναι η επιτυχία, αλλά η επιτυχία είναι το αποτέλεσμα που απορρέει από την ομαδική εργασία.

Τελειώνω με μια πρόσκληση για όλους μας, να συνεχίσουμε το Αντάμωμα και να γίνει ένα επίσημο επιτυχές γεγονός.

Θα κλείσω με τη φράση του αστροναύτη, Neil Armstrong όταν πάτησε για πρώτη φορά στο φεγγάρι: «That's one small step for a man, one giant leap for mankind», «Αυτό είναι ένα μικρό βήμα για έναν άνθρωπο, ένα γιγάντιο άλμα για την ανθρωπότητα». Το φετινό REUNION ήταν μια καλή αρχή, αλλά ας γίνει ένα γιγάντιο άλμα για την Καστανιά και τους Καστανιώτες.

Αθανάσιος Δημητρίου
Δημητρακόπουλος

Για δεύτερη χρονιά αναβίωσε στο Καστρί το παραδοσιακό αλώνισμα

Το Σάββατο στις 3 Αυγούστου 2019 διοργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία για δεύτερη χρονιά η αναπαράσταση του παραδοσιακού αλωνίσματος σταριού στο πέτρινο αλώνι που συναντάμε στη διαδρομή μεταξύ του Σχολείου και του Αγίου Κωνσταντίνου στο Καστρί. Η Εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία και την απόλαυσαν μικροί και μεγάλοι. Τα τέσσερα

της διαδικασίας του αλωνίσματος Ενδιάμεσα της σταδιακής παρουσίας η Χορωδία Καστορείου με προεξέχουσα την εξαιρετική αοιδό Ελπινίκη Παρασκευοπούλου τραγουδούσε παραδοσιακά τραγούδια που αφορούσαν στο αλώνισμα. Την χορωδία διύθυσε ο δάσκαλος κ. Νίκος Ταπραντζής, και η κ. Άβα Μπουλούμπαση- Μπασκουρέλου συνόδευε με το μουσικό όργανο

σευσε και άρχισε ο χορός με ωραία τοπικά τραγούδια. Αργότερα το γλέντι συνεχίστηκε στο καφενείο των αδελφών Λιαπέρδου που είχαν μεριμνήσει για μεζέ. Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν το Νομικό πρόσωπο Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης και επιτροπή που απαρτιζόταν από τον Βασίλη Λαγανά, νυν Πρόεδρο του Τ.Σ. Καστορείου, εκπροσώπους από

του, την όλη προετοιμασία από την σπορά του σιταριού, το θέρισμα, το δέσιμο των λιμαριών (δεμάτια) και τη μεταφορά τους στο αλώνι και στην εκεί διαδικασία. Χορηγοί στην εκδήλωση πέραν του Νομικού προσώπου Πολιτισμού υπήρξε ο Γιώργος Κακούνης, ο Γιάννης Χίος, η Ελένη Κάτσιου, η Χριστίνα Χρ. Κορτζή και ο Σύλλογος Λουσίνα. Στην εκδήλωση παραβρέθηκε

άλογα που χρησιμοποιήθηκαν δύο στο αλώνισμα και άλλα δύο για βόλτες των παιδιών ήταν δωρεάν προσφορά του Γιώργου Πολυζογόπουλου και του Νικολάου Γεωργ. Κολοκύθα ο οποίος παρέμεινε στο συγερό (στον στύλο) καθόλη τη διάρκεια του αλωνίσματος. Το καλωσόρισμα του κόσμου που συγκεντρώθηκε από όλη την γύρω περιοχή έκανε ο δάσκαλος Γιάννης Ξυδιάς ο οποίος παρουσίασε σταδιακά με αφηγηματικό τρόπο όλα τα στάδια

μπεντίρ. Τα παιδιά πέρα από την εμπειρία του αλωνίσματος μαθαίνοντας συγχρόνως πώς οι παλαιότεροι έβγαζαν το ψωμί τους γνώρισαν από κοντά τα άλογα και πάρα πολλά έκαναν βόλτες και φωτογραφήθηκαν. Οι διοργανωτές κέρασαν όλους τους παρευρισκόμενους με παραδοσιακό κουραμπιέ και αναψυκτικά. Σύγχρονα με το λίκνισμα και τη διαδικασία της συγκομιδής του άχυρου στα χαράρια και του καρπού στα τσουβάλια, το κέφι περίσ-

τους Συλλόγους του Καστορείου «Λουσίνα» ο Κ. Λαγανάς και «Πολυδεύκη» οι Γιώργος Λιακόπουλος, Γ. Αρφάνης, Αγγ. Βαριαδάκη, Ε. Βλαχογιάννη, Κ. Κορτζή, Ι. Ανδρισσοπούλου, από πολίτες του Καστορείου όπως η κ. Άβα Μπουλούμπαση και ο Θανάσης Φασουλόπουλος και από πολίτες του Καστρίου, όπως ο Μπάμπης Αλαφogiαννης, ο Γιώργος Δημ. Βλάχος, ο Δημήτριος Παυλ. Κάτσιος, ο Γιώργος Κακούνης που ανέλαβαν, ο καθένας στον ρόλο

πολύς κόσμος από όλη την περιοχή, καθώς και ο Ιερέας μας πατέρας Νεκτάριος, ο τέως Πρόεδρος του Τοπικού κ. Γεώργιος Οικονομάκης. οι δύο νεοεκλεγέντες Δημοτικοί Σύμβουλοι Σπάρτης κ.κ. Αντώνης Καλομοίρης και ο Γιώργος Κουρεμπής ο οποίος διέθεσε και στήριξε ο ίδιος την ηχητική κάλυψη της εκδήλωσης και άλλοι που δεν έπεσαν στην αντίληψή μας.

E.B.

Φώτο: Β. Λαγανάς

Γιορτές και Πανηγύρια

Το Καλοκαίρι είναι η εποχή των Πανηγυριών στον χορό των οποίων την πρωτοκαθεδρία κατέχει η Πελλάνα, που πρώτη ανοίγει την σειρά τους και τελευταία την κλείνει. Στις 29/06/2019 πραγματοποιήθηκε το πρώτο Πανηγύρι της Πελλάνας και των Βορείων Δήμων στη Άσπρη Βρύση, που διοργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πελλάνας «Διόσκουροι», αργότερα στις 20/07/2019 διοργάνωσε ο Σύλλογος Γυναικών Πελλάνας το αντάμωμα των Πελλανιωτών. Την πανηγυρική αυτή εκδήλωση διάνθισε ο Χορευτικός Σύλλογος της Κοκκινόραχης «ΠΥΡΡΙΧΗ» που χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς από διάφορα μέρη της πατρίδας μας. Τα φαγητά και τα εδέσματα που προσφέρθηκαν τα μαγείρεψαν και τα πρόσφεραν οι κυρίες του Συλλόγου. Το τρίτο πανηγύρι της Πελλάνας που είναι και η παλαιότερη χοροπανηγυρική

των Βορείων Δήμων πραγματοποιήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου του γνωστό ως πανηγύρι του Σκουληκκοκράσα. Και στα τρία πανηγύρια στα οποία παραβρέθηκε πολύς κόσμος υπήρξε ζωντανή μουσική και δημιουργήθηκε πολύ κέφι. Στις 26 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία το Πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής στη Βορδόνια, ονομαστό και αυτό στην περιοχή, πλαισιωμένο όπως πάντα με ζωντανή μουσική και μεγάλο πλήθος κόσμου. Στις 16 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια επταήμερων πολιτιστικών εκδηλώσεων το μεγάλο πανηγύρι στην Αγόριανη με μεγάλη επιτυχία και ιδιαίτερα καλή μουσική με τραγουδιστές τον Ζαχαρία Καρούνη, Γιάννη Παυλόπουλο και Αντώνη Καλιούρη στο κλαρίνο και με παρουσίαση παραδοσιακών χορών από τον Πολιτιστικό Σύλλογο «Πάρνων». Λίγες ημέρες μετά, στις 23 Αυ-

Συνέχεια απέναντι

Ο Αϊ-Γιάννης στην Ξεροβούνα

Ανεβαίνοντας φέτος στον Αϊ-Γιάννη στην Ξεροβούνα και παρακολουθώντας την αρτοκλασία, θυμήθηκα την δεκαετία του 60 που ανέβαινα παιδί και αναρωτήθηκα πόσος κόσμος ανέβαινε τότε και πόσους άρτους κουβαλούσαν. Ρώτησα την μητέρα μου πόσους άρτους έφτιαχνε αυτή και μου είπε ότι θυμάται να έφτιαχνε και 50 άρτους. Μια Κυριακή συζητώντας το ίδιο θέμα με την κ. Μακρή Παναγιώτα μου είπε ότι είχε ακούσει τον παππού της να αναφέρει χίλιους ανθρώπους στο εκκλησίασμα και 400 άρτους (αναφέρεται στο 1910).

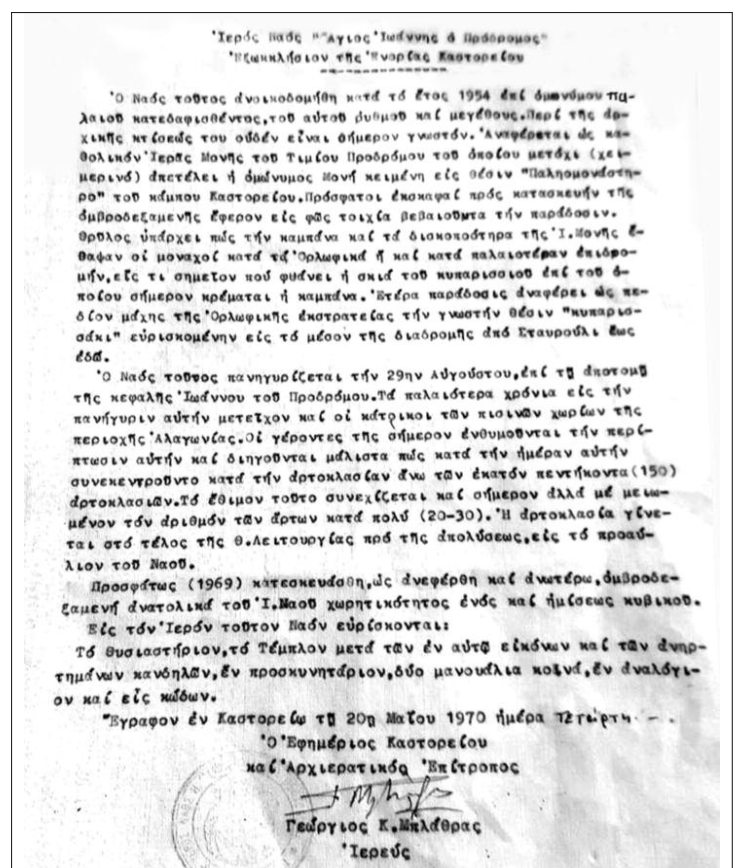

Ο κ. Παν. Ευδιάς θυμάται ότι ανέβαινε τόσος πολύς κόσμος που είχαν χωρίσει τοποθεσίες για το πού θα έβαζαν τα άλογα και τα μουλάρια (μου είπε χαρακτηριστικά ότι στη λάκα έβαζαν οι Αλαγωνίοι, οι οποίοι τους άρτους τους έφτιαχναν σε ταψιά). Συνεχίζοντας την ίδια συζήτηση με τον κ. Λιναρδάκη Γεώργιο, η συζήτηση περοστράφηκε στην ιστορία της εκκλησίας και μου είπε ότι είχε πληροφορίες από τον Ηλία Κων. Λιναρδάκη, ότι η εξέλιξη του ναού του Αϊ-Γιάννη (που βλέπουμε σήμερα) προέρχεται από τη διάλυση των Παλιομονάστηρων που ήταν στον κάμπο στην πλευρά του Παρδαλίου πριν την Άλωση της Κων/πολης, περίπου το 1440. Από τα Παλιομονάστηρα δημιουργήθηκαν 2 μοναστήρια, το ορθόδοξο στον Αϊ-Γιάννη και το παλαιοημερολογίτικο στον άγιο

Νικόλαο, στη θέση Ποτισιώνα. Μαρτυρίες από την κ. Παν. Μακρή, τον κ. Παν. Ευδιά, κ. Γεώργιο Λιναρδάκη λένε ότι ο ναός ανακαινίστηκε το 1953 με την πλήρη οικονομική στήριξη της αιώνιας Αγγελικής Κων. Παρασκευοπούλου.

Η κ. Κ. Ευδιά συμπλήρωσε ότι κυρίες του χωριού μας (θυμάται την κ. Παν. Σταματοπούλου, την κ. Τασία Μενίδη) γύρισαν στα γύρω χωριά και μάζεψαν χρήματα αλλά και λάδι από άλλους κατοίκους. Επίσης συμπλήρωσαν ότι κτίστες ήταν ο κ. Κώστας Μακρής και ο γαμπρός του κ. Γενοβέζος.

Πιο κάτω παραθέτω έγγραφο που επιβεβαιώνει τα προαναφερθέντα με την υπογραφή του εφημερίου Καστορείου το 1970.

Για όλους εμάς τους νεότερους το ανέβασμα κάθε χρόνο στον Αϊ Γιάννη είναι κάτι σαν τάμα, σαν μυσταγωγία αλλά και τιμή σε όλους αυτούς που το έφτιαξαν.

Τη φωτογραφία από τον Αϊ-Γιάννη έδωσε ο Ι. Ρεζίνης και τα ονόματα επεξεργάστηκε ο Π. Γεώργαρης.

γούστου, ακολούθησε το πανηγύρι στο Παρδάλι που διοργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Παρδαλίου «Άγιος Δημήτριος», που είχε και αυτό μεγάλη συμμετοχή και επιτυχία. Το πανηγύρι του Παρδαλίου πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια εορταστικού τριημέρου στο οποίο έλαβαν χώρα παράσταση Καραγκιόζη, παρουσίαση του βιβλίου του Νίκου Μοιράγια με τίτλο «Παρδάλι Λακεδαιμόνας, θύμψες και σημειώσεις» με ιστορικές και λαογραφικές αναφορές και παρουσίαση παραδοσιακών χορών από το Χορευτικό Συγκρότημα της Νεάπολης Βοιών. Την Τρίτη ημέρα των εκδηλώσεων, στις 23 Αυγούστου, πραγματοποιήθηκε η χοροπανήγυρις με μεγάλη επιτυχία και πολύ κόσμο πλαισιωμένο με καλή μουσική και άρτια οργάνωση.

E.B.

Αγαπητοί φίλοι και μέλη του «Πολυδεύκη»
 Θέλω να σας γνωρίσω ότι ο Σύλλογός μας έχει λογαριασμό στην
ALPHA BANK με αριθμό 112-002101-399452.
IBAN: GR90 0140 1120 1120 0210 1399 452
 Δικαιούχοι: Ευγενία Λαμπή, Πρόεδρος,
 Αικατερίνη Σμυρνιού, Ταμίας.
 Σας προτείνουμε να καταθέτετε τη συνδρομή σας, τη διαφήμισή
 σας ή τη χορηγία σας σ' αυτόν το λογαριασμό αναγράφοντας στο
 έντυπο κατάθεσης το όνομά σας.
 Μην στέλνετε επιταγές στο όνομα Πολυδεύκης διότι δεν μπορούν
 να εισπραχθούν.
 Σας ευχαριστώ θερμά
 Καίτη Σμυρνιού

Ξύδι ή γλυκάδι

Εμείς που μεγαλώσαμε σε χωριά ζήσαμε την ελληνική οικοτεχνία και την καθετοποίηση από την παραγωγή στην κατανάλωση. Κάθε σπίτι παράγαγε πολλά από τα προϊόντα που καταλάωνε η οικογένεια, από αλοιφές και σαπούνια μέχρι ζυμαρικά, συντηρούμενα τρόφιμα και ποτά. Κάθε σπίτι έβαζε και το βαρέλι με το κρασί και όταν τέλειωνε η χρονιά του και έπρεπε να μπει η νέα σοδειά στο βαγόνι, ο νοικοκύρης έπρεπε να το πλύνει καλά – στο σπίτι μας ήταν αντρική δουλειά, την έκανε ο πατέρας μου - να το ξύσει, να το κάνει μέσα γυαλί, ώστε να δεχτεί τον νέο μούστο. Το περίσσευμα του κρασιού έμπαινε στη λαίνα για να γίνει ξύδι.

Δεν ήταν εύκολη υπόθεση να φτιάξεις καλό ξύδι γιατί η οξική ζύμωση εύκολα μπορεί να εκτραπεί δίνοντας άλλα οξέα αντί για οξικό. Χρειάζεται μεγάλη καθαριότητα και προσοχή. Έτσι οι καλοί νοικοκυραίοι, και εννοώ οι καθαροί και μερακλήδες, εκτός από καλό κρασί

έφτιαχναν και καλό ξύδι. Κι άμα το ξύδι είναι καλό μοσχοβολάει ο τόπος. Τα χρόνια πέρασαν και τώρα πια δεν ξέρω πόσοι φτιάχνουν καλό ξύδι στο Καστόρι. Το βέβαιο είναι ότι η δραστηριότητα παρέμεινε σε οικιακό επίπεδο.

Μέχρι πριν μερικά χρόνια στην Ελλάδα δεν έβρισκες στην αγορά σημαντικά προϊόντα από τυποποιημένα ξύδια. Δυο τρεις μάρκες χωρίς τίποτα ιδιαίτερο. Την τελευταία δεκαετία με την εμπλοκή νέων παραγωγών έχουν γίνει αξιόλογες προσπάθειες που έχουν κα-

ταλήξει σε ιδιαίτερα καλά προϊόντα τροφίμων και αρτυμάτων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Η προσπάθεια, κατά τη γνώμη μου, εντάθηκε μετά την ανάδειξη της κουλτούρας της μαγειρικής τα τελευταία χρόνια. Επίσης συντέινει και η κρίση που ανάγκασε πολλούς ανθρώπους να ερευνήσουν νέες δραστηριότητες και νέα προϊόντα. Μεταξύ αυτών είναι και τα ξύδια. Έτσι βλέπουμε στην αγορά προϊόντα με πολύ καλά γευστικά χαρακτηριστικά πολλές φορές ευφάνταστα. Μεταξύ αυτών και τα βαλσαμικά ξύδια, άρτυμα που παράγεται ιστορικά στην Ιταλία, τα οποία παρασκευάζονται με διάφορες συνταγές, με σύκα, αρωματικά βότανα κ.λπ. με εξαιρετικό γευστικό αποτέλεσμα. Μια καλή εταιρεία με διεθνή αναγνώριση που έχει έδρα στην Καλαμάτα δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό. Όσο και αν αναζήτησα δε βρήκα δραστηριότητα στη Λακωνία που να παράγει αρτύματα με μια αναγνώριση στην αγορά.

Aceto Balsamico di Modena - το βάλσαμο της Μόντενας

Καθώς ταξιδεύεις στην Ιταλική επαρχία της Εμίλια-Ρομάνια, από την Πάρμα για την Μπολόνια, περνάς μέσα από μια πεδιάδα θαυμαστή, που χάνεται το μάτι σου. Τίποτα δεν πάει χαμένο, όλα αλφαιασμένα, τα αμπέλια, οι καλλιέργειες για τις ζωοτροφές, οι φυτείες με τα δέντρα. Κι ανάμεσα μικρά χωριά σαν ζωγραφιά. Αν είχε και λίγο βουνό – για μένα !! – σκέφτεσαι, κάπως έτσι θα είναι και ο παράδεισος. Και στα αριστερά σου η Μόντενα. Αμάν αυτή η Ιταλία, κάθε πόλη και μια ιστορία. Μιας και δεν έχουμε λεφτά για να αγοράσουμε καμιά Ferrari, De Tomaso, Pagani, Maserati Lamborghini, εδώ έχουν την έδρα τους αυτές οι αυτοκινητοβιομηχανίες, λέω να περιοριστούμε σε κανένα ξύδι.

Η Μόντενα εκτός από τα πανάκριβα αυτοκίνητα είναι διάσημη σε όλον τον κόσμο και για το ξύδι της και συγκεκριμένα το Βαλσαμικό Ξύδι της Modena με Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη (ΠΓΕ). Το παρελθόν του βαλσαμικού

έλκεται από πολύ παλιά, από τον 11ο αιώνα μ.Χ. και λόγω του εξαιρετικού αρώματός του και των υπόγλυκων γευστικών χαρακτηριστικών, χαρακτηρίστηκε ως βάλσαμο, αποτελώντας μετέπειτα το γευστικό κόσμημα των ευγενών της πε-

ριοχής. Στη συνέχεια η μεσαία τάξη κατάφερε να το βάλει στο τραπέζι της και μια καλοπροκίσημένη νύφη ανάμεσα στα προικιά της είχε και ένα μπουκάλι μπαλσαμικό.

Η παραγωγή του Aceto Balsamico Tradizionale di Modena ξεκινά με την παραγωγή του μούστου από σταφύλια,

που καλλιεργούνται στη Μόντενα. Ο μούστος στη συνέχεια βράζεται, χωρίς χημικά ή φυσικά πρόσθετα, μέσα σε ανοικτά δοχεία. Μετά από 12-24 ώρες, ο μούστος παίρνει σκούρο χρώμα και γίνεται παχύρρευστος, χάρη στη συγκέντρωση της ζάχαρης. Ο συμπυκνωμένος μούστος υφίσταται ζύμωση σε ειδικές συνθήκες θερμοκρασίας και αερισμού. Ο ζυμωμένος μούστος ωριμάζει σε ξύλινα βαρέλα όπου ακετοβακτήρια μετατρέπουν την αιθυλική αλκοόλη σε οξικό οξύ. Η ωρίμανση κρατάει τουλάχιστον 12 χρόνια ενισχύοντας τα αρωματικά χαρακτηριστικά του ξυδιού ενώ το ξύλο θα παράγει τα τυπικά αρώματα του αρχικού δέντρου, εγγυώμενο μεγαλύτερη ποιότητα στο τελικό προϊόν. Καθώς περνά ο χρόνος το ξύδι μεταφέρεται από το ένα βαρέλι στο επόμενο μικρότερου όγκου, καθώς με τον χρόνο μειώνεται ο όγκος του.

Σήμερα αποτελεί το πρώτο όνομα στην αγορά, πωλούμενο σε ελκυστικές συσκευασίες σε υψηλές τιμές. Κάποια μέρη τα έχουν όλα.

Μια ελίτσα τρεις χαψίτσες

Όταν η μάνα μας και η γιαγιά μας πήγαιναν για ελιές, εμάς τα παιδιά μας κρατούσε ο παππούς μας ο Πανάγος ο Καλλιάνης. Για να φάμε συνήθιζε να μας δίνει ελιές με ψωμάκι. Οι ελιές είχαν τρεις χαρακιές κι έλεγε ο παππούς:

- Μια ελίτσα τρεις χαψίτσες (δηλ. να φάμε τη μία ελιά με τρεις δαγκωνιές ώστε να κρατήσει περισσότερο το μάσημα).

- Όχι παππού, έλεγε η αδερφή μου η Ρηνούλα, τρεις ελίτσες, τρεις χαψίτσες.

Κική Γιαννίτσα

Στου παπαζιού

Υπάρχει μια περιοχή στα Περιβόλια Καστορείου που λέγεται “στου παπαζιού”. Η παράδοση λέει πως μια νιόπαντρη κάπως φιλάρεσκη, ζητούσε μέρα-νύχτα από τον άντρα της να της αγοράσει παπάζι. Το παπάζι ήταν ένα πολύ ακριβό κάλυμμα για το κεφάλι της γυναίκας σαν φέσι, με μεταξωτές φούντες που έφταναν μέχρι τη μέση της. Το φορούσαν με καμάρι οι αρχοντοπούλες και το ζήλευαν οι φτωχότερες.

Ο φτωχός σύζυγος μην μπορώντας να ικανοποιήσει την επιθυμία της γυναίκας του συνεχώς το ανέβαλλε με διάφορες δικαιολογίες. Η νέα γυναίκα επέμενε και ο άντρας της αποφάσισε να αγοράσει το παπάζι. Πήγε λοιπόν στον τοκιστή του χωριού και δανείστηκε όσα χρειαζόνταν βάζοντας υποθήκη το κτηματάκι του. Ο δύστυχος οφειλέτης όμως δεν μπόρεσε να ξεπληρώσει το χρέος του και το χτίμα πέρασε στα χέρια του τοκιστή και των κληρονόμων του. Αυτή ήταν η αιτία που

όλη η περιοχή γύρω από το χτίμα λέγεται “στου παπαζιού”.

Από δημοσίευμα του Δ. Καλλιάνη στα ΛΑΚΩΝΙΚΑ

Ένας ανακαινιστής δήμαρχος

Ενδιαφέρουσα είναι η προσωπικότητα του παλαιού δημάρχου Γεωργιτσιού του Νικ. Φασουλόπουλου. Αυτός θέλοντας να αλλάξει την ζωή των συγχωριανών του, ήθελε να μετακινηθούν οι Γεωργιτσιάνοι από το χωριό τους και να εγκατασταθούν στον κάμπο όπου ήταν τα χτήματά τους για να αναπτύξουν τη δεντροφυτεία. Για να δώσει το καλό παράδειγμα έχτισε στα Περιβόλια το αρχοντικό του, ανήγειρε εκκλησία και κατασκεύασε μεγάλο ελαιοτριβείο με αποθήκες για να διευκολύνονται οι ελαιοπαραγωγοί. Το αρχοντικό του είναι δείγμα λαϊκού σπιτιού με ωραία διαρρύθμιση, μαρμάρινες σκάλες και χαγιάτια. Το σχέδιό του όμως δεν βρήκε ανταπόκριση και ήλθε σε αντίθεση με τους τοπάρχες που στήριζαν τη δύναμή τους στο παλιό χωριό. Το Γεωργίτσι βέβαια κράτησε στην αρχοντιά του και παρέμεινε το μπαλκόνι του Ταΰγετου.

Σημ: Αυτή η ιδέα της μετεγκατάστασης των Γεωργιτσιάνων στα πεδινά, συζηπιόταν ανάμεσα στους τοπάρχες, όπως προκύπτει και από τις επιστολές που αντάλλαξαν ο Καστανιώτης Αναγνώστης Τζωριτζάκης με τον Γεωργιτσιάνο Παν. Παπαθανασόπουλο, ο οποίος είπε το περίφημο “ο κάμπος θρέφει άλογα και τα βουνά λεβέντες”. Στο θέμα αυτό αναφέρεται ο Γιάννης Κορτζής στο ποίημα “Μια πόλη που δεν έγινε”.

Από δημοσίευμα του Δ. Καλλιάνη στα ΛΑΚΩΝΙΚΑ

Λουκουμάκι στο χαρτί

Άκουγα με τη μικρή εγγονή μου στα “Ζουζούνια” παιδικά τραγουδάκια και ανάμεσα σ' αυτά το πασίγνωστο στους τωρινούς εβδομηντάρηδες πάνω-κάτω “κούπε, πε, κούπε, πε, ο μπαμπάς έρχεται και μας φέρνει κάτι τι, λουκουμάκι στο χαρτί”. Το

αναφέρω γιατί το λουκουμάκι στο χαρτί, ήταν ένα κομμάτι από τη ζωή μας, τις συνήθειες, την κουλτούρα μας. Στα χωριά οι μπαμπάδες τα βράδια έρεβαν στα καφενεία παίζοντας χαρτιά, πρέφα, σκαμπίλι, πινόκλι και όποιος κέρδιζε έπαιρνε σαν έπαθλο λουκούμι τυλιγμένο στο χαρτί. Όταν ο μπαμπάς έφερνε ένα ολόκληρο κοτζάμι λουκούμι στα παιδιά, γινόντανε χαρές και πανηγύρια. Άκουσα λοιπόν τον στίχο παραποιοιμένο “...κουλουράκι στο χαρτί και όχι λουκουμάκι”. Το λουκούμι

ήταν ένα εύκολο και φτηνό κέρασμα με βάση τη ζάχαρη για μικρούς και μεγάλους. Οι αναμνήσεις φέρνουν γεύσεις και μυρωδιές από τα παιδικά χρόνια, ζαχαρωτά σε διάφορα σχήματα, γλειφιτζούρια σε σχήμα ομπρέλας ή κόκορα, μαλλί της γριάς στα πανηγύρια, καραμέλες τσάρλεστον...

Δ. Πελεκάνου

Η διαθήκη

Ένας κοντοπατριώτης μας, όταν άνοιξε τη διαθήκη του πατέρα του, έμεινε κάγκελο, γιατί υπήρχε δεσμευτικός όρος να πουλάει μόνο τα κινητά. Έπιασε λοιπόν ο καλός σου το σπίτι που του κληροδότησε ο πατέρας του, και το έκανε φύλλο και φτερό. Τα πούλησε όλα, δεν άφησε ούτε πορτοπανέθυρα. Ο ίδιος ο φίλος μας συναντήθηκε στη Σπάρτη με έναν γνωστό του που έχοντας κλείσει την παλάμη του σε γροθιά τον ρώτησε:

- Αν σε έχω, τι κρύβω στο χέρι μου;
- Ένα λεωφορείο, είπε ο δικός μας.
- Α, δεν παίζω ή το είδες ή στο είπανε.

Ένας φίλος

Μια σειρά κειμένων που προσπαθεί να προσεγγίσει λεξιλογικά τοπωνύμια αλλά και λέξεις που χρησιμοποιούμε στον καθημερινό μας λόγο. Ως πηγές έχουν χρησιμοποιηθεί κυρίως: Τα λεξικά της κοινής νεοελληνικής του Μπαμπινιώτη και του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη. Το ετυμολογικό λεξικό του Ν. Ανδριώτη, το λεξικό των Liddell-Scott Α. Κωνσταντινίδη, αλλά και δημοσιεύσεις του Δ. Καλλιάνη στον παλιό ΒΟΡΕΙΟΔΗΜΟΤΗ. Ευπρόσδεκτη και επιθυμητή κάθε κριτική, διόρθωση ή επισήμανση.

Θεός, ο αδελφός του πατέρα ή της μάνας. Δεν πρόκειται για το επίθετο θεός του Ομήρου όπως “θεός Αχιλλεύς” με τη σημασία θεϊκός, αλλά για το επίθετο ηθεός, ηθείη (και Δωρικά ηθαίος) που σημαίνει σεβαστός και μάλλον προέρχεται από τη λέξη ήθος και έθος. Στους στίχους της Ιλιάδας (Ζ 516, Κ 31, Χ 229, 239 και περιφραστικά “ηθείη κεφαλή” στο Ψ 94) γίνεται χρήση της λέξης από νεώτερο προς πρεσβύτερο και αναμφίβολα σημαίνει αδελφική στοργή και ταυτόχρονα σεβασμό προς τον πρεσβύτερο. Η λέξη επίσης συναντάται στην Οδύσσεια, στον Πίνδαρο και στον Ησίοδο. Ο Ιόλαος απευθυνόμενος στον θείο του Ηρακλή τον αποκαλεί “ηθείε”. Σύμφωνα με το Γουδιανό ετυμολογικό λεξικό της ελληνικής, ηθείος είναι ο αδελφός, ο συγγενής και σημαίνει “φρόνησιον νεωτέρου προς πρεσβύτερον”. Κατά τον Ησύχιο είναι “σεπτική προσαγόρευσις” δηλ. προσφώνηση με σεβασμό, σεβαστική. Ο Φώτιος αναφέρει πως στους Ίωνες το επίθετο “ηθείος” ήταν προσαγόρευση νεωτέρου προς πρεσβύτερον. Επίσης και κατά το Μέγα Ετυμολογικό ο “ηθείος” είναι τιμητική προσφώνηση νεωτέρου αδελφού προς πρεσβύτερο και παλαιότερο ως προς την τιμή ή φιλοφρονητική προσφώνηση κατωτέρου προς ανώ-

τερο. Όσοι έχουμε κάποια ηλικία θυμόμαστε στις επιστολές την προσφώνηση “σεβαστέ μου πατέρα, παππού, νονέ κ.λπ.”. Αλλά και στα χωριά αποκαλούσαν θείο οι μικρότεροι, κάθε μεγαλύτερο χωρίς να υπάρχει συγγενική σχέση.

Στάκα =στάσου. Ενώ δίνει την εντύπωση πως είναι νεώτερο δημιούργημα της επαρχιώτικης διαλέκτου έχει αρχαίες ρίζες. Σύμφωνα με το Γουδιανό λεξικό οι Παρακειμένοι “έσπκα” και “έστακα” του ρήματος ίσταμαι (=στέκομαι) έχουν διαφορετική σημασία. Το μεν έσπκα σημαίνει σταμάτησα εγώ, ενώ το έστακα σταματώ εσένα. Ο αξέχαστος κωμικός Κώστας Χατζηχρήστος συνήθιζε να λέει: _Για στάκα, ρε μπάρμπα... Στην περιοχή των Καλαβρύτων όταν πρωτοκυκλοφόρησαν τα τρένα, ένας ξεχασιάρης επιβάτης, φώναξε στον μηχανοδηγό: _Στάκα, ορέ Μάχο, ξιέχασα τη γαϊδάρια μου στο Χάνι.

Στουμπανίζω αντί στουμπίζω και στουμπάνισμα αντί στούμπισμα. Στουμπίζω σημαίνει συντρίβω, κοπανίζω με τον στούμπο, κτυπώ με βαρύ σώμα, κατατρίβω. Στούμπος είναι ο κόπανος, το κοντόχοντρο συμπαγές ξύλο με το οποίο κτυπούσαν τα χοντρά κυρίως ρούχα στο πλύσιμο ή το ξύλινο γουδοχέρι

που χρησιμοποιούσαν στην κουζίνα. Στουμπίζω αλάτι, ζάχαρη, στάρι, αραποσίτι, καρύδια, μύγδαλα, σουσάμι, γλυκάνισο, σκόρδα και άλλα. Μεταφορικά σημαίνει κτυπώ κάποιον με γροθιές, “του στούμπισα κμπόσες”, τον κοπάνισα. Κοπανίζω, επιφέρω πλήγμα, κτύπημα. Κοπανίζω αέρα, αερολογώ (αέρας κοπανιστός). Καφές κοπανιστός σε αντίθεση με αυτόν που τρίφτηκε στη μηχανή. Ελιές κοπανιστές, αλλιώς τσακιστές. Υπήρχε και το παιχνίδι στουμπιστό γνωστό ως τσικάκι. Η φίλη του “Πολυδεύκη” Ε. όταν θύμωνε με τον γιο της απειλούσε πως θα τον στουμπανίσει.

Μαραχιάρης είναι ο αδύναμος άνθρωπος, ο ασθενικός, ο μαραζωμένος, ο άκεφος. Στη δημοτική υπάρχει το ρήμα μαραχιάζω, χάνω την ικμάδα μου, αρχίζω να μαραίνομαι, χάνω τα κέφι μου. Το ρήμα προέρχεται από το μαράχι που είναι το μάραθο, ένα δροσερό φυτό με τριχοειδή φύλλα που μόλις το έκοβαν, έγερναν και μαραίνονταν. Το μάραθο ή μάραθρο των αρχαίων στην Ελλάδα απαντάται σε τρεις ποικιλίες. Καλλιεργείται ως λαχανικό αλλά σε μεγάλες ποσότητες για τα σπέρματά του. Ο μαραθόσπορος χρησιμοποιείται στη φαρμακευτική, στην αρωματοποιία και ως άρτυμα. Πλήρως ώριμος και ξηρός ο

μαραθόσπορος περιέχει αιθέριο έλαιο 5%, όμοιο με ανισέλαιο και χρησιμοποιείται αντί αυτού στη σαπωνοποιία, φαρμακευτική και την ποτοποιία (αρωμάτισμα του ούζου και παρασκευή του μαραθρίτη οίνου). Ο Αρχίστρατος στον Αθήναιο αναφέρει πως στις αλμάδες, δηλ. τις ελιές που διατηρούνταν στην άλμη “άπαντες εμβάλλουσιν αεί μάραθρον”.Ο Γενάδιος αναφέρει πως έβάζαν σπόρους μάραθρου στο μπουκάλι με το λάδι για να αρωματιστεί.

Τα κλωρά φύλλα του μάραθρου τα χρησιμοποιούσαν στη μαγειρική, κυρίως με αγκινάρες κουκιά και αρακά. Από εκεί και η παροιμία “άρραθα, μάραθα κουκιά μαγειρεμένα”, για όσους έλεγαν ανόητα και πράγματα κενά περιεχομένου. Στα πεδινά, όταν πήγαιναν για αγροτικές δουλειές άρπαζαν και μια αγκυλιά μαράχι για τα κουνέλια. Οι αρχαίοι πρόγονοί μας χρησιμοποιούσαν το μάραθο και η περιοχή η κατάφυτη με μάραθο λεγόταν μαραθώνας, όπως ελαιώνας κ.λπ. Το μαράχιασμα λοιπόν είναι το μαράζωμα και όταν πριν από 55 χρόνια ο μικρός Π. ταλαιπωρημένος από πνευμονία έγειρε το κεφαλάκι του, η γιαγιά είπε: το παιδί “μαράχιασε” και τον πήγαν άρον-άρον στο νοσοκομείο.

Θεοδώρα Πελεκάνου-Δαρειώτη

7 Ιουλίου στον Πισαγιάννη γιορτάζοντας την Αγ. Κυριακή

Φωτο:
Β. Λαγανάς &
Κ. Κραμποβίτη

Συνταγές

Γλυκό σταφύλι

1 κιλό σταφύλι 1/2 κιλό ζάχαρη
1/2 ποτήρι νερό 1 λεμόνι
2 βανίλιες 1 κλωνάρι αρμπαρόριζα

Διαλέγεις ρόγες τραγανές, όχι πολύ γινωμένες, τις πλένεις και τις στραγγίζεις. Βάζεις σε κατσαρόλα το σταφύλι με την ζάχαρη αρκετές ώρες μέχρι να λιώσει η ζάχαρη και να υγροποιηθεί (συνήθως από το προηγούμενο βράδυ). Σιγοβράζεις σε χαμηλή φωτιά για 10-15 λεπτά και ξαφρίζεις. Στο τέλος βάζεις τη βανίλια, το λεμόνι και την αρμπαρόριζα. Αφαιρείς την αρμπαρόριζα το σκεπάζεις με πετσέτα να απορροφήσει τους ατμούς. Όταν κρυώσει το βάζεις σε αποστειρωμένα βάζα και το διατηρείς σε δροσερό μέρος. Οι μανάδες μας έβαζαν και ξεφλουδισμένα μύγδαλα ανοιγμένα στα δύο που πρόσθεταν σε εμφάνιση και γεύση.

Λουκάνικο με πιπεριές (σπετζοφάι)

1/2 κιλό πιπεριές κέρατα
2 μπαστούνια λουκάνικο κομμένο σε φέτες
4 κτσ (κουταλιές της σούπας) λάδι
3 σκελίδες σκόρδο

μισό κουτί αποφλοιωμένα ντοματάκια ή καλύτερα 4-5 ώριμες ντομάτες

1 κτγ (κουταλάκι του γλυκού) ζάχαρη
αλατοπίπερο

Σοτάρεις για 5-6 τα λουκάνικα στο τηγάνι και τα τοποθετείς σε χαρτί κουζίνας. Βάζεις στο τηγάνι το ελαιόλαδο και μόλις ζεσταθεί σοτάρεις τις πιπεριές μέχρι να μαραθούν. Πολτοποιείς στο μπλέντερ την ντομάτα με το σκόρδο και το ρίχνεις στις πιπεριές. Προσθέτεις το αλάτι, τη ζάχαρη, τα λουκάνικα σκεπάζεις την κατσαρόλα και αφήνεις να βράσουν μέχρι να μαλακώσουν. Σερβίρεις με μπόλικο πιπέρι.

Ο Αδαμάντιος Κοραής στα "Άτακτα" γράφει για τους Τούρκους οδοιπόρους, πως κοπανίζουν σκόρδα και αλάτι μαζί, ξεραίνουν το κοπανισμένο και όταν ξεραθεί καλά το ξανακοπανίζουν και το φέρνουν μαζί τους σε δερμάτινα σακούλια όταν ταξιδεύουν για να αλατίζουν τα φαγητά τους.

Κήπος και βεράντα

Πασιφλόρα ή Ρολογιά

Αειθαλές αναρριχώμενο φυτό, εξαιρετικά εύρωστο, με πεντάλοβα φύλλα και άνθη μωβ ή σπανιότερα λευκά ανάλογα με την ποικιλία. Τα άνθη έχουν τρίχρωμα νημάτια και θυμίζουν ρολόι. Αγαπά τις

πλιόλουστες θέσεις φύτευσης, δεν επηρεάζεται από ρεύματα αέρα και προσφέρεται για φύτευση σε περιοχές με έντονη ατμοσφαιρική μόλυνση. Είναι φυτό ανθεκτικό σε φτωχά ή πε-

τρώδη εδάφη. Λόγω της ικανότητας που έχει να αναπτύσσεται με ταχύτατους ρυθμούς, θεωρείται ιδανικό φυτό για άμεση κάλυψη σε περιφράξεις, καφασωτά, πέργκολες ή τοιχία.

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου

Αγιουβερδικές συνταγές για περιποίηση του προσώπου – Καθαρισμός του προσώπου

Σύμφωνα με την Αγιουβέρδα – αρχαία ιατρική που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα στην Ινδία και τη Σρι Λάνκαν εξωτερική και η εσωτερική ομορφιά είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Όταν είναι ισορροπημένα το μέσο σου με το έξω σου, τότε έχεις εκπληρώσει τις απαιτήσεις για μια ανώτερη υπόσταση. Σε αυτή τη στήλη ασχολούμαστε με το έξω μας. Ας ξεκινήσουμε από τον καθαρισμό του προσώπου. Όλες οι συνταγές μπορούν να παρασκευαστούν από τους χρήστες με διαθέσιμα στο σπίτι υλικά. Δίνεται η βασική συνταγή η οποία μπορεί να εμπλουτιστεί αναλόγως ώστε να ενδυναμωθεί η κυκλοφορία του αίματος, να γίνει το πρόσωπο τρυφερό να λειτουργήσει θεραπευτικά. Η συνταγή έχει τροποποιηθεί από εμένα ώστε να ανταποκρίνεται σε προϊόντα που παράγονται στην Ελλάδα.

Γενική συνταγή: Αναμιγνύουμε ίσες ποσότητες σε σκόνη αλόη βέρα, κόλιανδρο, κύμινο, σαμπούκο (καρποί αφροξυλιάς), τριγωνέλλα (σανός, νυχάκι), μο-

σοκάρυδο και ξύσμα λεμονιού με αλεσμένη φακή ή αλεύρι ρεβυθίων ή ππλό. Εάν δεν μπορείτε να βρείτε όλα τα υλικά περιοριστείτε σε αυτά που έχετε και ανακατέψτε τα με ρεβυθάλειρο που θα το βρείτε σε όλα τα καταστήματα οργανικών προϊόντων. Εκτός αν μπορείτε να αλέσετε ρεβύθια ή φακές σε λεπτή σκόνη. Κανονικό δέρμα: Ανακατέψτε το μίγμα με νερό ή τσάι του βουνού.

Ξηρό δέρμα: Ανακατέψτε το μίγμα με γάλα ή κρέμα γάλακτος ή χυμό αλόης.

Λιπαρό και μικτό δέρμα: Ανακατέψτε το μίγμα με αραιωμένο με νερό χυμό λεμονιού ή γι-αούρτι

Ώριμο δέρμα: Ανακατέψτε το μίγμα με νερό ή γάλα και λίγες σταγόνες σιτέλαιο ή ροδέλαιο. Κάντε μασάζ στο πρόσωπο.

Πολλά από τα προϊόντα θα τα βρείτε σε καταστήματα οργανικών προϊόντων. Αλλά μην τρελαίνεστε χρησιμοποιήστε ότι έχετε στο σπίτι και για τα ώριμα δέρματα λίγο ελαιόλαδο.

Ε.Λ.

Πηγή: Melanie Sahs, 1995, "Ayurvedic Beauty Care" LOTUS PRESS

Αναμνήσεις

Καφενείο Αρφάνη. Διακρίνονται Κ. Μακρής, Γ. Αποστολάς (Αποστολόακος), Ν. Αρφάνης, Χ. Βλαχάκης, Γ. Αλεξανδράκης, Χ. Μπιστόλας, Χ. Βασιλείου

Ο Αϊ-Γιάννης ο Νποστευτής

Κάποτε ήμουνα τρανό του τόπου μοναστήρι
κι ολόγουρά μου ήτανε κελιά με καλογέρους.
Εδώ μέσα ξεχείμαζε η κλεφτουριά του τόπου
κι εδώ τα Ελληνόπουλα τα γράμματα μαθαίναν.

Τη χαραυγή το σήμαντρο εσήμαινε τον όρθρο
και των ραγιάδων ζέσταμα της λευτεριάς τον πόθο.
Το δειλί πάλι σήμαντρο για τον εσπερινό,
παρηγοριά του κλέφτη μας δω πάνω στο βουνό.

Και πόσοι δεν περάσανε τρανοί καπεταναίοι
"Χριστός Ανέστη" ψάλανε με δακρυσμένα μάτια
και για γιουρούσι φύγανε με τ' άρματα γιομάτα!
Πού 'ναι η δόξα η παλιά με τα πολλά γιορτάσια;

Μα τώρα είμαι το φτωχό της ερημιάς ξωκκλήσι.
Μόνοι πιστοί μου σύντροφοι τα γύρω τα κοτρώνια.
Ούτε κι ο γέρο έλατος δεν έμεινε ακόμα
σαπίζει το κουφάρι του καμένο εκεί στο χώμα.

Η καστανιά η γέρικη γριά ξεμαλλιασμένη
και δίπλα η κορομπλιά γριά ξεμωραμένη
με αριά και που κορόμπλα φτηνά της μπιχλιμπίδια
μόνο τα κρίνα μου πιστά μου μένουνε στολίδια.

Μα στη γιορτή μου μια φορά να έρχεστε το χρόνο,
δεν πρέπει να με αφήσετε παντέρημο και μόνο!

ποίημα του Γιάννη Κορζή

Φωτο: Γ. Λαγανάς

Ο Πισαγιάννης

Του Μάν κάποιο πρωινό με δροσερό αγέρι
πήρα τον δρόμο τον παλιό εκείθε να με φέρει
στου Πισαγιάννη τα νερά με τα δασιά πλατάνια
στη δροσερή τη ρεματιά, με τη βαθιά χαράδρα.

Στο δρόμο που περπάτησα, τις κερασιές δεν είδα
με τ' άλικα κεράσια τους της εποχής στολίδια.
Γυμνός ο δρόμος, κόπηκαν τα δροσερά πλατάνια
και το νερό του δροσερό, δεν τρέχει στα αυλάκια.

Πού είναι το μικρό, το ταπεινό ξωκλήσι
που άσβηστο κρεμότανε ένα φτωχό καντήλι
και στο μικρό μανουάλι του πάντα κερύ να καίει
και στα πεζούλια του μπροστά κάποιο παιδί να παίζει.

Μα όλα χάθηκαν και τίποτα δεν μένει!
Ένα μονάχα άκουσα να κελαιδεί απδόνι
μοναδικά χαρούμενος της ρεματιάς μας τόπος.
Παρηγοριά μου στάθηκε δεν ένιωθα πια μόνος.

Μα πιο πολλά μου φάνηκαν πως τρέχανε νερά
και σκέφτηκα και ένιωσα κάποια μικρή χαρά.
Με χρόνια θα θεριέψουνε οι λεύκες, τα πλατάνια
και το ξωκλήσι το μικρό δε χάθηκε για πάντα.

ποίημα του Γιάννη Κορζή

Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης:

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού

νέο μουσειακό ίδρυμα. Χαιρετισμό στην εκδήλωση έκανε ο προηγούμενος Περιφερειάρχης Πελοποννήσου Πέτρος Τατούλης, ο οποίος είπε ότι έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση 2.750.000 ευρώ από το πρόγραμμα των δημοσίων επενδύσεων για την ολοκλήρωση των μελετών. Επίσης τόνισε ότι «η επικοινωνία του με το Ίδρυμα Νιάρχος όσον αφορά τη χρηματοδότηση ήταν συνεχής και η άποψη του ιδρύματος θετική και σταθερή».

Η Προϊσταμένη της ΕΦΑ-ΛΑΚ, κα Ευαγγελία Πάντου υπογράμμισε το πλαίσιο συνεργασίας με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και ειδικά με την Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας τα τελευταία πέντε χρό-

Το απόγευμα της Τετάρτης 21 Αυγούστου, η Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας, σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία εκδήλωση κατά την οποία παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα

διεθνούς αρχιτεκτονικού διαγωνισμού προσεδίων με θέμα του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης που προγραμματίζεται να γίνει στο παλιό εργοστάσιο του ΦΙΞ. Στην εκδήλωση έγινε παρουσίαση από την Αντιπεριφερειάρχη Λακωνίας Αδα-

μαντία Τζανετέα σχετικά με το ιστορικό των διοικητικών ενεργειών. Για την πραγματοποίηση της διαδικασίας η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας εκπόνησε τη μουσειολογική προμελέτη και παρέιχε τις μουσειολογικές - τεχνικές προδιαγραφές για το

νια. Εκθείασε την ολοκλήρωση ενός σύνθετου διοικητικού εγχειρήματος όπως ο διεθνής αρχιτεκτονικός διαγωνισμός, απέδωσε συγχαρητήρια στον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου και στην Αντιπεριφερειάρχη Λακωνίας, στον Πρόεδρο και τα μέλη της κριτικής Επιτροπής και στους υπαλλήλους των Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, τονίζοντας ότι «η πνευματική αρχιτεκτονική δημιουργία που θησαυρίστηκε για το Νέο Μουσείο συνιστούν πολύτιμη παρακαταθήκη για το μέλλον του παρελθόντος μας».

Χαιρετισμούς απύθυναν οι βουλευτές Λακωνίας κ.κ. Αθανάσιος Δαβάκης, Νεοκλής Κρητικός και Σταύρος Αραχωβίτης. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος της

κριτικής Επιτροπής, κ. Ηλ. Κωνσταντόπουλος παρουσίασε τα κριτήρια με τα οποία αξιολογήθηκαν οι μελέτες που υποβλήθηκαν και τις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν. Το επίπεδο των μελετών ήταν υψηλό. Παρόμοια τοποθετήθηκαν και

τα μέλη της κριτικής επιτροπής, κ. Β. Γκικαπέπας και Π. Πετρακόπουλος. Πρέπει να πούμε ότι κατατέθηκαν 42 μελέτες, οι επτά από γραφεία του εξωτερικού. Μεταξύ αυτών και από το διεθνούς φήμης γραφείο της Ιρακίνο-Βρετανής αρχιτέκτονα

Ζάχα Χαντίντ. Τα τρία πρώτα βραβεία δόθηκαν ως εξής, οι «MOR – Architects» - Σπύρος Μούντριχας σε συνεργασία με τον Labis Tozai κέρδισαν το πρώτο βραβείο, οι οποίοι και έκαναν σχετική παρουσίαση στην εκδήλωση, το δεύτερο βραβείο κατέκτησε το αρχιτεκτονικό γραφείο «On office environmental architecture» (Ελένη Κατσούφη – Δημήτρης Αντωνίου) και το τρίτο η αρχιτεκτονική ομάδα «PiSaA» (Domenico Piemonte, Αικατερίνη Σαμσαρέλου, Τάσος Μίχος και Βίκυ Πάντζιου).

Μακάρι αυτό το φιλόδοξο σχέδιο να υλοποιηθεί. Θεωρούμε ότι θα αλλάξει το πρόσωπο της Σπάρτης.

Ε.Λ.

Βιβλιοπαρουσίαση

Σέρρα. Η ψυχή του Πόντου

Γιάννης Καλπούζος

Εκδόσεις Ψυχογιός

Προτείνεται από τον εκδότη

για ηλικίες 18+

Το ιστορικό μυθιστόρημα του Γιάννη Καλπούζου Σέρρα εκδόθηκε το 2016 από τις εκδόσεις Ψυχογιός και κυκλοφορεί φέτος σε συλλεκτική έκδοση για τα εκατό χρόνια από τη γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου.

Την περίοδο των τραγικών αυτών γεγονότων, των γενεσιουργών αιτιών και των συνεπειών τους ιχνηλατεί ο συγγραφέας, δίνοντάς τους σώμα και ψυχή στο πρόσωπο του μυθιστορηματικού του ήρωα Γαλννού Φιλονίδη και εκείνων που θα διαδραματίσουν μεγαλύτερο ή μικρότερο ρόλο στη ζωή του. Αφειρηρία το έτος 1915 στην πολυφυλετική Τραπεζούντα, όπου ο Γαλνός θα βιώσει με τρόπο ανατριπτικό για τα μέχρι τότε δεδομένα του, τους εκτοπισμούς των Αρμενίων. Τη στιγμή που αρκετά χιλιόμετρα μακριά, στα Κοτύωρα (Ορντού), η αρραβωνιαστικιά του ετοιμάζεται για τον γάμο τους, με την άνεση που της παρέχει η εύπορη οικογένειά της, εκείνος θα οριστεί απροσδόκητα φύλακας άγγελος μιας Αρμενοπούλας.

Η μοναδική ομορφιά της θα ταράξει την ύπαρξή του και θα τον οδηγήσει σε ένα βασιανιστικό διχασμό ανάμεσα σε δυο γυναίκες.

Ταυτόχρονα, ο αγώνας του να την προστατέψει θα φέρει στο δρόμο του έναν θανάσιμο εχθρό, ο οποίος κυνηγώντας τον ανελέητα, θα γεννήσει στην ψυχή του το μίσος και τη δίψα για εκδίκηση, δοκιμάζοντας τις αρχές και την πίστη του.

Με λόγο πλούσιο σε εκφραστικά μέσα και ελεύθερο προκαταλήψεων, ο Γιάννης Καλπούζος φιλοσοφεί πάνω στην ανθρώπινη φύση χτίζοντας τη μυθοπλασία του πάνω

στην ιστορική αλήθεια των εκτοπισμών που επέβαλαν οι Νεότουρκοι και οι Κεμαλιστές, των γεγονότων που οδήγησαν στη Μικρασιατική Καταστροφή, των Συνθηκών ανταλλαγής πληθυσμών, της ζωής των προσφύγων τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Σοβιετική Ένωση των πρώτων χρόνων μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση αλλά και του σταλινικού καθεστώτος με τις διώξεις των Ελλήνων, τα στρατόπεδα εργασίας στη Σιβηρία και τους εκτοπισμούς μέχρι το μακρινό Καζακστάν. Ταυτόχρονα, δημιουργεί δεξιοτεχνικά αφορμές για αναφορά σε ιστορικά στοιχεία που μαρτυρούν την ελληνικότητα του Πόντου από την αρχαιότητα. Στόχος του όχι η αναβίωση του μίσους που οδήγησε τα παραπάνω τραγικά γεγονότα αλλά η αποτροπή επανάληψής τους. Κατά τα λόγια του πρωταγωνιστή του «Κοιτάς μπροστά όταν δεν ξεχνάς από πού έρχεσαι».

Τι αναδύεται εν τέλει από το συγκλονιστικό αυτό βιβλίο; Η Ψυχή του Πόντου όπως πολύ εύστοχα χαρακτηρίζεται με τον υπότιτλο του βιβλίου ο χορός Σέρρα, ο χορός της φωτιάς, στα βήματα του οποίου βάδισε ο ποντιακός ελληνισμός που πολλές φορές γονάτισε, φλογισμένος από ανείπωτα δεινά, μόνο για να ορθωθεί ξανά και ξανά υψώνοντας νικητήρια τα χέρια.

Αικ. Α. Κεμερίδου

Κοινωνικά

Επειδή, πολλά κοινωνικά θέματα, αλλά και άλλες εκδηλώσεις, μάς διαφεύγουν ή δεν τα μαθαίνουμε έγκαιρα, παρακαλούμε τους αναγνώστες μας και μέλη μας, να μας ενημερώνουν για τα συμβαίνοντα, είτε μέσω των ανταποκριτών μας, είτε, απευθείας, σε μας τους ίδιους.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η Έφη Ρουμελιώτη του Τάσου και ο Πέτρος Καλού που ζουν στη Νέα Υόρκη απέκτησαν το τρίτο τους παιδί ένα αγοράκι.
- Η Ειρήνη Αντωνοπούλου και ο Θεοδωρής Λιακόπουλος απέκτησαν κοριτσάκι στις 18 Ιουνίου 2019 στο Μόντρεαλ.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν τα νεογέννητα και να είναι καλότυχα και ευτυχημένα στη ζωή τους.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Η Ζιάβρα Πηνελόπη του Βασιλείου και ο Καραμπαρμπούνης Λουκάς βάπτισαν το αγοράκι τους στις 20/07/2019 στον Ι. Ν. της Γεννήσεως της Θεοτόκου στο Καστόρειο και του έδωσαν το όνομα Λεωνίδα.
- Η Γιάννα Αγγελοπούλου και ο Μιχάλης-Ερρίκος Χαλδούπης βάπτισαν στις 27/07/2019 το αγοράκι τους στον Ι.Ν. του Αγίου Πέτρου στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας και του έδωσαν το όνομα Βαγγέλης-Πέτρος.
- Η Εφη Ζαγανά και ο Λεωνίδα Τζωρτζάκης του Νικήτα και της Χριστίνας το γένος Μιχαλοπούλου βάπτισαν το κοριτσάκι του στις 31/08/2019 στον Ι.Ν. του Αγίου Σπυρίδωνος στη Σπάρτη και του έδωσαν το όνομα Χριστίνα.
- Η Παναγιώτα και ο Νίκος Λαμπράκης του Χρήστου βάπτισαν στις 22/09/2019 το κοριτσάκι τους στο Ι.Ν. της Γεννήσεως της Θεοτόκου και του έδωσαν το όνομα Νεκταρία- Παναγιώτα.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν και στα νεοφώτιστα να ευτυχήσουν στη ζωή τους.

ΠΕΝΘΗ

- Η Θεοφάνια Καλλιάνη κόρη του

Δημητρίου Καλλιάνη, ο οποίος υπήρξε ευεργέτης και πρωτεργάτης της ανέγερσης του Σχολικού κτιρίου του χωριού μας κατά τη δεκαετία του '50 με '60, πέθανε στο Σικάγο Αμερικής σε ηλικία 69 ετών πριν περίπου ένα χρόνο.

- Η Αγγελική Ρουμελιώτη του Δημητρίου πέθανε στις 12/07/2019 στην Αθήνα σε ηλικία 62 ετών.

- Ο Θέμις Αμανατίδης του Κυριάκου πέθανε στις 20/07/2019 στην Καλαμάτα και κηδεύτηκε στη Νέδουσα σε ηλικία 92 ετών.

- Ο Χρήστος Κουρούπης του Ευστρατίου πέθανε στην Αθήνα στις 23/07/2019 σε ηλικία 88 ετών

- Η Αναστασία Πάντου του Νικολάου πέθανε στο Καστόρειο στις 26/07/2019 σε ηλικία 88 ετών.

- Ο Δήμος Λάζαρης του Νικολάου πέθανε στην Αυστραλία στις 30/07/2019 σε ηλικία 86 ετών.

- Ο Νίκος Καραλέμας του Δημητρίου πέθανε στις 14/08/2019 στη Σπάρτη και κηδεύτηκε στο Καστόρειο σε ηλικία 85 ετών.

- Ο Παναγιώτης Γκουντέλας (υπερέτησε στο Αστυνομικό Τμήμα Καστορείου για πάρα πολλά χρόνια) πέθανε στη Σπάρτη στις 10/09/2019 σε ηλικία 80 ετών.

- Η Αγγελική Κουμούτσου του Παναγιώτη πέθανε στις 16/09/2019 στο Καστόρειο σε ηλικία 89 ετών.

- Ο Ντίνος Θεοδωρακόπουλος του Παναγιώτη πέθανε στις 16/09/2019 στο Κέιπ Τάουν στην Αφρική σε ηλικία 71 ετών.

- Η Ποτούλα Αποστολάκου του Νικολάου το γένος Λάττα πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στις 18/09/2019 στο Καστόρειο.

Συλλυπούμαστε τους οικείους και τους ευχόμαστε την από Θεό παρηγοριά.

E.B.

Της Αγίας Κυριακής στην Παναγίτσα του Λουκά πάνω από τις πηγές του Πισαγιάννη

Η μνήμη της Αγίας Κυριακής, προστάτιδας των φτωχών αλλά και του μπτρικού θηλασμού, εορτάσθηκε στις 7 Ιουλίου 2016 στο βυζαντινό εκκλησάκι πάνω από τον Πισαγιάννη, που είναι αφιερωμένο στα εννιάμερα της Παναγίας. Από ημέρες πριν, φέτος, για την πρόσβαση των προσκυνητών στο πανέμορφο εκκλησάκι τα μέλη των Συλλόγων Φίλων του Βουνού «Λουσίνα» Ντίνος Λαγανάς, Μανώλης Μαρκουράκης και του Πολιτιστικού Συλλόγου «Πολυδεύκης» Γεώργιος Λιακόπουλος και η υπογράφουσα διάνοιξαν το μονοπάτι από τις πηγές του Πισαγιάννη μέχρι το εκκλησάκι. Από την πλευρά του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου της Ενορίας των Περιβολίων τα μέλη Γιώργος Σουκλέρης και Χρήστος Καραβούλιας, με ενέργειες και του τότε Προέδρου του Τ.Σ. Περιβολίων Γιώργου Κουρεμπή, πραγματοποίησαν τη διάνοιξη του δρόμου από το Σταυρούλη.

Οι πατέρες των δύο Ενοριών Ηλίας Κοκορός των Περιβολίων και Νεκτάριος Παπαδόπουλος του Καστορείου τέλεσαν τη Θεία Λειτουργία μετά αρτοκλασίας παρουσία προσκυνητών από τα γύρω χωριά μας. Ο Σύλλογος «Πολυδεύκης», που τα τελευταία χρόνια έχει αγκαλιάσει το ιστορικό εκκλησάκι, έκανε προσφορά άρτων υπέρ των μελών του Συλλόγου και όλων των κατοίκων της περιοχής και μετά τη Θεία Λειτουργία πρόσφερε αρτύματα και αναψυκτικά. Ελπίζουμε τον επόμενο χρόνο να τιμήσουν με την παρουσία τους τη μνήμη της Αγίας Κυριακής και άλλοι συμπατριώτες μας και να προσπαθήσουμε όλοι μαζί να αναβιώσουμε την παράδοση που ήθελε εκεί να εορτάζεται πανηγυρικά η εορτή της Παναγίας μας στις 23 Αυγούστου και στις μέρες μας και η εορτή της Αγίας Κυριακής.

Έτσι το δυσπρόσιτο βυζαντινό εκκλησάκι με το να λειτουργείται δύο φορές το χρόνο θα συντηρείται καλύτερα και θα είναι πιο επισκέψιμο.

E.B.

Αιμοδοσία στο Καστόρειο

Αιμοδοσία πραγματοποιήθηκε στο Καστόρειο στις 07 /08/2019 στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου Μπακί-ΚΑΠΗ. Αρκετοί πατριώτες μας, πέρασαν αυτή τη φορά τους 50, εμφορούμενοι από το αίσθημα της αλληλεγγύης και της συμπάραστασης στον συνάνθρωπο προσέτρεξαν και έδωσαν το πιο ακριβό δώρο ζωής, το αίμα τους. Ευχαριστούμε για άλλη μια φορά τους αιμοδότες για την ακριβή προσφορά τους καθώς επίσης και την Ομάδα αιμολψίας του Νοσοκομείου Σπάρτης, το ιατρικό και νοσηλευτικό Προσωπικό του Ιατρικού Κέντρου Καστορείου, που βοηθά πάντα στην αιμοδοσία, καθώς και τον υπεύθυνο της Τράπεζας Καστορείου κ. Μπάμπη Μπασκουρέλο για τη συνεισφορά του στη διατήρηση της Τράπεζας.

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΓΑΜΟΥ

Η Ασπασία Μίχου του Κωνσταντίνου και ο Πέτρος Κίτσιος του Κωνσταντίνου θα τελέσουν τον γάμο τους στις 27/10/2019 ημέρα Κυριακή και ώρα 07.00μ.μ. στον Ι.Ν. του Αγίου Κωνσταντίνου στην Πελλάνα Σπάρτης.

E.B.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

στο Καστόρι οικόπεδο 400 τμ. πλησίον της αγοράς με ημιτελές κτίσμα 86 τμ. Τιμή ευκαιρίας. Πληροφορίες στο τηλέφωνο 6938257512.

BILL'S HOUSE
KAFE - BAR

ΚΑΣΤΟΡΕΙΟ
Τηλ: 27310 57918
Κιν: 693 634 4073

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ home
Είδη οικιακής χρήσεως • Φωτιστικά
Είδη δώρων • Επίπλη εξοπλής

Δαμασπίτου 35 - Άνω Ιλίσια
Τηλ./Fax: 210 7757337
e-mail: karagiannishome@hotmail.com
Καράγιαννης home, www.karagiannishome.gr

Λαμπής Κων/νος

Ξυνάντποις
καφενείο • ψητοπωλείο

Καστόρειο Λακωνίας
Τηλ.: 27310 57278, Κιν.: 6942642258

ΥΛΙΚΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ
ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΜΟΥΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΣΤΟΡΙ ΛΑΚΩΝΙΑΣ
ΤΗΛ.: 27310 57286 ΚΙΝ.: 6942461314

ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΟ

Πηρονο
Πενιές

Καστόρι Κεντρικη Πλατεία
Τηλ. 27310 57034 697 6734593

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ
Τηλ. 2731057218

SUPER MARKET
ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΧΡΩΜΑΤΑ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΤΟΠΟΙΪΑΣ
«Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ»
ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ ΠΛΕΙΜΑΔΙ 70%

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ ΣΠΑΡΤΗΣ
Τηλ. 2731057571, 6944504728

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΥΞΑΝΟΥΝ
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ

SUPER MARKET
ΛΑΓΑΝΑΣ

Μέλος Ομίλου
Νικόλαος Δ. Λαγανάς
Καστόρι Λακωνίας
Τηλ. 2731057468

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ
ολικούδης
Σπάρτης

Εργαστήριο Μοναγίων 17 τηλ.27310 29254

ΠΡΑΓΗΡΙΑ

1 ^ο	Πλατεία Δούκο	τηλ.27310 27180
2 ^ο	Καστόρι	τηλ.27310 57758
3 ^ο	Γεράκι	τηλ.27310 71705
4 ^ο	Μολάοι	τηλ.27320 22306
5 ^ο	Ασιπιός	τηλ.27320 83040

ΚΑΦΕΝΕΙΟ
ΤΟ ΣΤΕΚΙ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΗΛ. ΓΑΡΥΦΑΛΗΣ

☎ 27310 57221

Βασιλική Βιοβή
Τηλ: 6937219636

- Φυσικοθεραπεία
- Σπονδυλοθεραπεία
- Βελονισμός
- Ηλεκτροβελονισμός
- Αγιουρβέδικη μάλαξη
- Rejouvance
- Λεμφική μάλαξη

+thesi ΤΕΧΝΙΚΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ

μελέτη • σχεδίαση • δομή

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΕΟΝΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π. Msc - MBA - TQM Unipi
Κιν. 694 887 0554

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Κιν. 694 748 5651

ΜΑΡΙΑ ΓΑΒΑΛΛΑΚΗ Msc in Advanced Architectural
Αρχιτεκτών Μηχανικός Design
Κιν. 693 723 9416

- ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ
- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ
- ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ
- ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ
- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 228, ΣΠΑΡΤΗ, ΤΚ. 23100
Τηλ. 27310 83747, 83742
www.synthesi-design.com

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΑΪΓΕΤΟΥ «Η ΛΟΥΣΙΝΑ» Δράσεις γ' τριμήνου 2019

Ο Σύλλογός μας εύχεται καλή και δημιουργική θητεία στο νέο Δήμαρχο και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Σπάρτης καθώς επίσης και στα μέλη του νέου Συμβουλίου της Τοπικής μας Κοινότητας. Θα συνεχίσουμε τη δημιουργική και εποικοδομητική συνεργασία που είχαμε με την προηγούμενη Δημοτική Αρχή για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του χωριού και της ευρύτερης περιοχής των βορείων δόμων.

Δράσεις - Υποδομές

- Με δαπάνες του συλλόγου αποκαταστάθηκε η παροχή νερού στο καμαράκι στο χώρο αναψυχής κοντά στη γέφυρα του χωριού καθώς επίσης αποπερατώθηκε το καμάρι κοντά στα σφαγεία, με παροχή νερού από την πηγή της Βάγιας.

- Συμμετείχαμε στις εκδηλώσεις του πολιτιστικού τριμήνου "στου χρόνου τα γυρίσματα" καθώς επίσης και στην επιτυχή διοργάνωση του "αλωνίσματος" στο Καστρί με τους υπόλοιπους φορείς.

- Τον Αύγουστο, για μία ακόμη φορά φέτος, καθαρίστηκε το μονοπάτι Μαρμαρογέφυρο-Γέφυ-

ρα-Πισαγιάννης-Λουκάς-Καμάρι.

- Έγινε καθαρισμός, από μέλη του Συλλόγου, του γύρω χώρου στην Παναγία στη Μπρουσάγκα για την γιορτή της 23ης Αυγούστου, καθώς και του μονοπατιού από Λουσίνα - εκκλησία της Παναγίας στην Μπρουσάγκα - Αηλιά (Λάτα) μέχρι τον Άγιο Μάμα

- Πλήθος φίλων και προσκυνητών συμμετείχε και εφέτος στον εορτασμό της Παναγίας στις 23 Αυγούστου στην καλοκαιρινή γιορτή του Συλλόγου στην Μπρουσάγκα. Ο σύλλογος φρόντισε και προσέφερε σουβλάκια και κρασί. Ο Σύλλογός μας τίμησε τον κ. Άθα Κουρκούλη για την ευγενική προσφορά του στην παρέμβασή μας στο χώρο από την Πηγή της Βάγιας μέχρι τα σφαγεία.

- Συμμετείχαμε στον καθαρισμό του μονοπατιού και τον καθαρισμό και βαφή της εκκλησίας του Αγιάνη του Νηστευτή στην Ξεροβούνα.

- Αρχές Σεπτεμβρίου συνεργείο αποτελούμενο από μέλη του Συλλόγου μετέφερε και τοποθέτησε νέα σκάλα στα στενά του Φαραγγιού των Μύλων. Επίσης στη δεύτερη βάρη αντί σκάλας κατασκεύασε via ferrata, ώστε να ελαχιστοποιούνται τα προβλήματα σε περίπτωση νέας θεομηνίας. Τα αποτελέσματα της αποκατάστασης της βατότητας διέλευσης του φαράγγιου είναι ήδη ορατά.

- Τοποθετήθηκαν πινακίδες στη διασταύρωση Βρυσιώτικου με Φαράγγι των Μύλων, που είχαν παρασυρθεί κατά τη διάρκεια της καταιγίδας "Ζορμπάς".

- Θα συνεχίζουμε με την συντήρηση και καθαρισμούς στα μονοπάτια: Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής στο Καστρί - Γου-

νίτσα - Δίρρεμα - Σταουρούλης, Βασιονιά - Μαλακάσα - Δίρρεμα, Άγιος Νικόλαος - Άγιος Παντελεήμων - Γεωργίτσι, Γεωργίτσι - Λογανικός.

- Στις 8 Σεπτεμβρίου διασχίσαμε το Φαράγγι των Μύλων με τους φίλους της Mountain Activities Team.

Ο Σύλλογος παρακαλεί και προσκαλεί τους φίλους εθελοντές για τη συνδρομή τους. Όσοι το επιθυμούν παρακαλούμε να επικοινωνούν με τον Κώστα Λαγανά στο τηλ. 6974098419.

Για τον Σύλλογο Φίλων Ταΐγету «Η ΛΟΥΣΙΝΑ»
Κων. Χ. Λαγανάς

Εικόνες από τη φύση μας

ΟΙΝΟΘΗΡΑ Η ΔΙΕΤΗΣ

Εντυπωσιακό φυτό, διετές που φτάνει μέχρι και 1,5μ ύψος. Λέγεται και νυχτολούλουδο. Προτιμά σκιερά μέρη. Τα φύλλα σε σχήμα ροζέτας και τα άνθη κίτρινα.

Β. Λαγανάς

